

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI
PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ELEKTİF ESTETİK CERRAHİ KADIN HASTALARININ PREOPERATİF
DÖNEMDEKİ BENLİK SAYGISI VE BEDEN İMAJİ DÜZEYLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Büşra SARI ERTEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN 2018

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI
PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ELEKTİF ESTETİK CERRAHİ KADIN HASTALARININ PREOPERATİF
DÖNEMDEKİ BENLİK SAYGISI VE BEDEN İMAJİ DÜZEYLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Büşra SARI ERTEK

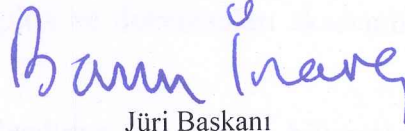
DANIŞMAN
Prof.Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

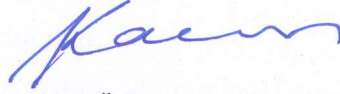
HAZİRAN 2018

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Büşra SARI ERTEK tarafından hazırlanan “Elektif Estetik Cerrahi Kadın Hastalarının Prooperatif Dönemindeki Benlik Saygısı ve Beden İmajı Düzeylerinin Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma 07/06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Psikoloji Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı
Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ
(Danışman)

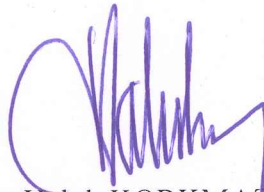
Jüri Üyesi
Prof. Dr. Kamuran ELBEYOĞLU

Jüri Üyesi
Doç. Dr. Mehmet BİLGİN
(Çukurova Üniversitesi)

Savunma Sınav Jürisi Tarafından Tezin İmzalı Nüshasının Teslim Tarihi : ..04../07../20..18

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Haluk KORKMAZYÜREK
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada;

- Sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

07/06/2018

Büşra SARI ERTEK

**ELEKTİF ESTETİK CERRAHİ KADIN HASTALARININ PREOPERATİF
DÖNEMDEKİ BENLİK SAYGISI VE BEDEN İMAJI DÜZEYLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Büşra SARI ERTEK

**TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

2018

ÖZET

Bu çalışma, preoperatif dönemdeki elektif estetik cerrahi kadın hastalarının ve elektif estetik cerrahi hastası olmayan kadınların beden imajı puanlarına göre benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için yapılmıştır.

Araştırma 01.02.2017 01.05.2017 tarihleri arasında Mersin ilinde bulunan Akdeniz ilçesine bağlı özel bir hastanenin plastik cerrahi kliniğine başvuran 18-60 yaş grubu 80 elektif estetik cerrahi kadın hastadan toplanan verilerle yapılmıştır. Araştırmanın karşılaştırma grubunu ise aynı demografik özelliklere sahip fakat herhangi bir elektif estetik cerrahi istemeyen 78 sağlıklı kadın oluşturmuştur.

Araştırmada Çok Yönlü Beden Benlik İlişkileri Ölçeği (MBRSQ), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RSES) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 16.0 programı ile analiz edilmiştir. Yapılan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Karşılaştırma grubundaki katılımcıların beden imajı ölçeği puanlarının çalışma grubuna göre daha yüksek olduğu ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin çalışma grubuna göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Ayrıca medeni durum ve yaşın beden imajı puanı üzerinde bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Elektif Estetik Cerrahi, Kozmetik Cerrahi, Plastik Cerrahi, Beden İmajı, Benlik Saygısı.

**EVALUATION OF THE LEVELS OF SELF ESTEEM AND BODY IMAGES IN
THE PREOPERATIVE PERIOD ON FEMALE PATIENTS WITH ELECTIVE
AESTHETIC SURGERY**

(M. Sc. Thesis)

Büşra SARI ERTEK

**TOROS UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCE INSTITUTE**

2018

ABSTRACT

This study was conducted to determine whether there is a significant difference between self-esteem scores according to body image scores of women with elective aesthetic surgery and those without elective aesthetic surgery in preoperative period.

The study was carried out between 01.02.2017-01.05.2017 in Mersin province and 80 elective aesthetic surgical women hospitalized in a 18-60 age group who applied to a plastic surgery clinic of a special hospital connected to the Akdeniz province. The study's comparison group consisted of 78 healthy women who did not want any elective aesthetic surgery with the same demographic characteristics.

Multidimensional Body Self Relations Questionnaire (MBRSQ), Rosenberg Self Esteem Scale (RSES) and Personal Information Form were used in the study. Data were analyzed with the SPSS 16.0 program. The following results were obtained in this research.

Participants in the comparison group were found to have higher body image scale scores than the working group and participants in the comparison group had lower self-esteem levels than the working group. It was also found that there was no effect on the body image score of marital status and age .

Key Words: Elective Aesthetic Surgery, Cosmetic Surgery, Plastic Surgery, Body Image, Self Esteem.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin ve tez hazırlama sürecinde bilgi, yardım, destek ve enerjisini esirgemeyen saygıdeğer hocam, danışmanım Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Veri toplama sürecinde bana gerekli izni veren ve destek olan saygıdeğer Dr. Mustafa Kemal AKSOY'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, verilerin analizi sürecinde sorularıma içtenlikle cevap veren Doç. Dr. Mehmet BİLGİN'e çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans yapmamı ve tez çalışmamı destekleyen, çalışmama inanan ve güvenen sevgili aileme ve eşim Dt. Erdoğan ERTEK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Büşra SARI ERTEK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLARIN LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1
Problem	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Sayıtlar	4
Sınırlıklar	4
Tanımlar	5

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
1.1. Benlik Kavramı	6
1.2. Benlik Saygısı	9
1.2.1. Benlik saygısını etkileyen faktörler	10
1.3. Beden İmgesi	11
1.3.1. Beden imgesini etkileyen faktörler	12
1.3.2. Beden imgesi bozulması sonucu bireylerde görülen özellikler	13
1.4. Benlik Saygısı ve Beden İmgesi Arasındaki İlişki	14

İKİNCİ BÖLÜM
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	16
2.1. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar	16
2.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNTEM

3. YÖNTEM	22
3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	22
3.3. Veri Toplama Araçları	24
3.3.1. Çok Yönlü Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği (ÇYBBİÖ)	25
3.3.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)	26
3.3.3. Demografik bilgi formu	27
3.4. Verilerin Toplanması	27
3.5. Verilerin Analizi	28

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4. BULGULAR	30
--------------------------	-----------

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

5. TARTIŞMA VE YORUM	36
-----------------------------------	-----------

ALTINCI BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ VE ÖNERİLER	39
Araştırmacılar İçin Öneriler	39
Uygulamacılar İçin Öneriler	39
KAYNAKLAR	41
EKLER	48
ÖZGEÇMİŞ	55

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 3.1. Katılımcıların betimsel istatistikleri	23
Tablo 3.2. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı Ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları karşılaştırmasında Normallik Testi sonuçları	28
Tablo 4.1. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden aldıkları en yüksek, en düşük puanlar, ortalamalar ve standart sapma puanları	30
Tablo 4.2. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi Sonuçları	31
Tablo 4.3. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi Sonuçları	31
Tablo 4.4. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların yaş açısından farklılığını belirlemek üzere yapılan Kurskal Wallis-H Testi sonuçları	32
Tablo 4.5. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanların yaş açısından farklılığını belirlemek üzere yapılan Kurskal Wallis-H Testi sonuçları	33
Tablo 4.6. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı Ölçeklerinden aldıkları puanların medeni durum açısından Mann Whitney U Testi sonuçları	34
Tablo 4.7. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı Ölçeklerinden aldıkları puanların çocuk sahibi olma durumu açısından Mann Whitney U Testi sonuçları	35

GİRİŞ

Giriş bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar ile alt başlıklar ele alınacaktır.

Problem

Geçmişten bugüne estetik, güzellik, iyi görünme gibi kavramlar bireylerin sağlık algısından, yaşam kalitesine, manevi duygularından, sanat anlayışına, gereksinimlerin karşılanmasından, ürün satışlarına kadar toplumsal yapının birçok alanını etkilemiştir. İnsanoğlu yalnızca bedensel ve ruhsal açıdan değil, dış görünüşleriyle de kendisini iyi hissetmek istemektedir (Bilik, 2012).

Kadınların güzel vücuda sahip olma isteği erkeklere oranla daha fazladır. Toplumsal değişimler, bedenın şekillendirilmeye müsait olduğu inancı, kadınların yaşam boyu beden imajı üzerinde düşünmelerine sebep olmuştur. Geçmişte güzel veya çirkin sıfatları genellikle doğuştan gelen şans ve kader olarak düşünölmekteydi. Günümüzde ise bedenın yeniden yapılandırılabilceğine olan inanç, bir insanın beden şeklinin o insanın değerinin göstergesi olarak düşünölmektedir (Wallace ve Wolf, 2012).

Güzellik kavramının günümüzdeki standardı ise seksi olmak kavramı ile ifade edilmektedir. Bu sebeple, kadının bedenine yönelik yaptığı müdahalelerin çoğu seksi görünmek adına yapılmaktadır. Aynı zamanda herkes gençliğe odaklandığı için, bedeni sergilemek daha çok yaygınlaşmıştır. Çoğu durumda çekici görünmenin amacı, uzun vadeli ilişki için değil, mümkün olduğu kadar çok sayıda kişinin dikkatini çekebilmek içindir. Artık bir eş veya arkadaş bulmak, aile ilişkilerine değil, fiziksel görünüşe bağlı olarak gerçekleşmektedir. Her seferinde farklı bir cinsel ortak bulmak zorunda olan kişiler için de doğal bir şekilde dış görünüş daha çok önemli hale gelmektedir (Twenge ve Campbell, 2010).

Ekonomik açıdan da tüketim malzemesi olarak güzellik, incelik, cinsellik ve yaşlanma kavramlarının kadın bedeni için daha önemli olduğu ifade edilmektedir (Demez, 2012). Çünkü çağdaş kadın bedeni, tüketim toplumunun ve tüketim kültürünün beden

algısı ile örtüşmektedir. Çağdaş kadın bakımlı olmalı ve bu bakımlı halini sergileyebilecek özgürlüğe sahip olmalıdır ki çağdaş olduğunu gösterebilsin (Taşkaya, 2009).

Batı kültüründeki fiziksel görünümün artan önemi ve medyanın bunu desteklemesi gibi toplumsal faktörlerin yanı sıra, olumsuz beden imajı, görünüme yapılan aşırı yatırım, güçlü materyalist değerler gibi bireysel faktörler estetik cerrahiye yönelimi arttırmaktadır (Barlas, Karaca, Onan, Gürkan, Işık ve Sümeli, 2014). Farklı yaş, cinsiyet ve sosyoekonomik düzeyden birçok birey memnun olmadığı beden bölgesi için görünüm geliştirme adı altında elektif estetik cerrahi yaptırmaktadır (Slevec ve Tiggemann, 2010).

Elektif estetik amaçlı cerrahi girişimlerde amaç ise aslında normal olan bir beden parçasının dış görünümünü toplumda ya da bireyin kendi zihninde daha güzel olarak algılanacak bir şekle dönüştürmektir. Bireyin bu değişim isteği, kendini daha güzel bulduğu gençlik haline geri dönme ya da sahip olduğu görünümünden hoşnut olmamasından kaynaklanabilmektedir (Al- Ghazal, Fallowfi ve Blamey, 1996; akt. Körpe, 2017).

Pruzinsky ve Edgerton (1990) göre; estetik cerrahi beden algısı cerrahisidir (akt. Sarwer, Wadden, Pertschuk, Whitaker, 2002). Estetik cerrahinin beden imajı üzerinde olumlu bir etkisi olursa, beden algısı ile ilgili olumsuz düşünceler, duygular ve davranışlar azalmaktadır (Papadopulos, Kovacs, Krammer, Herschbach, Henrich ve Biemer, 2007). Bu sebeple bireyin kendi bedenini algılaması olarak tanımlanan beden imajı kavramının, estetik cerrahiye karar vermede önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir (Ayaz, 2008).

Ayrıca fiziksel olarak kendini beğenmeyen bireyler düşük özsaygı, olumsuz benlik algısı ve sosyal izolasyon gibi bazı psikososyal sorunlar yaşayabilmektedir (Valente, 2009: 10-16). Bu sebeple estetik cerrahi öncesi psikososyal sorunların varlığı, cerrahi işlem sonrası iyileşmenin gecikmesine, komplikasyon artışına ve cerrahi işlem sonucundan memnuniyetsizliğe sebep olabilmektedir (Güner Küçükkaya, 2011).

Bireyleri elektif estetik cerrahiye yönelten faktörler kendi bedenleri ile ilgili düşünceleri ve bedenlerini görme eğilimleridir. Beden bütünlüğünü tehdit eden her türlü girişim bireyin beden algısında sorun oluşturabileceği için bireylerin elektif estetik cerrahi öncesi psikososyal açıdan değerlendirilmesi önem arz etmektedir (Körpe, 2017).

Araştırmanın Amacı

Bireyler kendi görünülerinden memnun olmak, bozuk olan beden parçalarını yeniden şekillendirmek isteğiyle plastik ve rekonstrüktif cerrahi birimlerine başvurmaktadır. Bu amaçla gelen bireyleri cerrahi işlem öncesi psikolojik açıdan değerlendirmek önem taşımaktadır. Çünkü insan biyopsikososyal yönleri ile bir bütündür ve bu bütünü tehdit eden her türlü girişim bireyin beden imajında sorun oluşturabilir (Körpe, 2017).

Beden imajı bireyin zihninde canlandığı ve bedeninin kendisine nasıl görüldüğüdür ve benlik saygısı ile yakından ilişkilidir (Sarwer, Wadden ve Foster, 1998). Bu bilgiden yola çıkılarak beden imajı düzeyinin anlaşılması amacıyla preoperatif dönem elektif estetik cerrahi kadın hastalarının beden imajı ve benlik saygısı düzeylerinin, elektif estetik cerrahi hastası olmayan kadınlara göre nasıl olduğu incelenmiştir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki denence sınanmıştır :

1- Elektif estetik cerrahi kadın hastalarının ve elektif estetik cerrahi hastası olmayan kadınların beden imajı puanlarına göre benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir fark vardır?

Araştırmanın alt amaçları :

1- Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanlar yaş açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

2- Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanlar yaş açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

3- Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı Ölçeklerinden aldıkları puanlar medeni durum açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

4- Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı Ölçeklerinden aldıkları puanlar çocuk sahibi olma durumu açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bireyler kendi görünüşlerinden memnun olmak için estetik cerrahi birimlerine başvurabilmektedir. Bu amaçla gelen bireyleri cerrahi işlem öncesi psikolojik açıdan değerlendirmek önem taşımaktadır. Çünkü gerçekçi olmayan beklentilere sahip kişiler genellikle ameliyatın teknik başarısına odaklanamayıp sonuçtan memnun olamayabilirler. Bu sebeple önceden var olan psikososyal sorunlar genellikle ameliyat sonrası komplikasyonlara sebep olabilir (Borah, Rankin ve Wey, 1999; akt. Güner Küçükkaya, 2011). Ayrıca, bireyin fizyolojik işlevlerinde değişiklik yaratan, beden bütünlüğünü bozan, bireyin yaşam tarzını değiştirmek zorunda kaldığı uygulamalar bireyin beden imajı ve benlik saygısını olumsuz etkileyebilmektedir (Elçiöglü, Özkan ve Çetin, 2001). Bu amaçla estetik cerrahi sonrasında başarılı sonuç alabilmek için bireye preoperatif dönemde iyi bir psikiyatrik değerlendirme yapılmalı ve ruhsal yönden hazır olup olmadığı değerlendirilmelidir (Kapucu, 2007).

Ülkemizde preoperatif dönem elektif estetik cerrahi kadın hastalarının beden imajı ve benlik saygısı düzeylerini araştıran çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Çalışmanın bu konuyla ilgili literatüre ve ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın elektif estetik cerrahi hastalarına yol gösterici olacağı ve plastik cerrahi biriminde çalışanlara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Sayıtlar

- 1- Araştırmanın çalışma ve karşılaştırma grubundaki denekler ölçekleri içtenlikle yanıtlamışlardır.

Sınırlıklar

- 1- Araştırmanın çalışma grubu, Mersinde bulunan özel bir hastanenin plastik cerrahi kliniğinde araştırmaya katılan preoperatif dönem elektif estetik cerrahi kadın hastaları ile sınırlıdır.
- 2- Araştırma kullanılan ölçeğin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Plastik Cerrahi : Eksik, kusurlu, hasar görmüş, yaralanmış veya eksik görünen vücut yapılarının biçim, işlev ve görünümünde iyileşme, yeniden yapılandırma veya iyileştirme ile ilgili cerrahi uzmanlık alanıdır. Hem rekonstrüktif hem de estetik cerrahi kapsar. (Diaz, 2012: 237).

Kozmetik Cerrahi (Estetik Cerrahi) : Herhangi tıbbi bir durum için yapılmayan, hastanın görünüşünü değiştirmek için ya da yaşlanmanın görünür etkilerini düzeltmek için uygulanan cerrahi işlemdir (Edlin ve Golanty, 2016: 440).

Elektif Cerrahi : Hastanın tercih ettiği acil ve hayati önemi olmayan cerrahi işlemdir (Stedman's Medical Dictionary for the Health Professions and Nursing, 2005: 458).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Alan yazın bölümünde, beden imajı, benlik saygısı kavramlarının tanımları yapılırken, kavramlar hakkında kuramsal bilgilere yer verilecektir. Ayrıca değişkenlerle ilgili dünyada ve Türkiye’de yapılan araştırmaların sonuçları özetlenecektir.

1.1. Benlik Kavramı

Dünyada tüm insanlar birbirinden farklıdır. Varoluşsal anlamda bizi birbirimizden ayıran, bizi biz yapan en temel yapı, insan davranışlarını inceleyen bilim dalları tarafından “benlik” olarak tanımlanmıştır. Benlikle ilgili çalışmaların tarihine bakıldığında, ilk ciddi ve ayrıntılı çalışmaların James (1890), Cooley (1902) ve Mead (1934)’e ait olduğu görülmektedir (Arıca, 1999). Benlik psikolojinin çalışma alanlarında önemli bir yere sahiptir. Benlik kavramı hakkındaki ilk incelemeler 1890’lı yıllarda William James tarafından başlatılmıştır (Korkmaz, 1996).

James (1890), benliğin “bilen benlik” ve “bilinen benlik” olarak iki boyutta düşünülmesi gerektiğini ileri sürer. James benlik kavramını ilk defa fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal niteliklerle tanımlayan kişidir. Benlik kavramını “benim” ile algılama, düşünme, hatırlama işlevlerini içeren “ben” kavramı ile eş zamanlı bir gelişim olarak ifade eder. James’e göre bilen benlik özne, bilinen benlik ise nesnedir. Bilimin konusunun nesne niteliğinde olması gerektiği için psikolojinin konusunun da “bilinen benlik” olması gerektiğini savunur. James’e göre benlik üç boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; maddesel benlik, ruhsal benlik ve sosyal benliktir. Maddesel benlik; kişinin maddesel şeylerle özdeşleşmiş olmasıdır. Örneğin, bir iş adamının büyük para kaybederek iflas etmesi sonucunda, intihara teşebbüs etmesi gibi. Bu örnekte iş adamı benliğini ve hayatını paraya bağlamıştır ve kaybettiği para yüzünden intihar etmeye çalışmıştır. Ruhsal benlik, çok subjektif olup, kendimizi nasıl algıladığımızı, nasıl değerlendirdiğimizi içerir. James sosyal benlik kavramını ise şu şekilde açıklamaktadır. “İnsanın onu tanıyan ve zihninde imajını taşıyan bireyler kadar sosyal benliği vardır. Ancak; imajları taşıyan bireyler gruplara ayrıldığı için, pratik açıdan, o kişinin, düşüncelerine önem verdiği birbirinden farklı kişiler

veya gruplar kadar çeşitli sosyal benliğe sahip olduğu söylenebilir. Genellikle kişi, bu çeşitli grupların her birine kendinin farklı bir tarafını gösterir. Kişi kendini ailesine ve arkadaşlarına gösterdiği gibi; iş yaşamındaki bireylere göstermez. Bu durum insanın yaşamı boyunca birkaç benliğe bölündüğünü göstermektedir (Akt. Bacanlı, 2004).

Cooley (1902), ise benlik kavramını daha çok sosyolojik açıdan değerlendirmiştir. Ona göre insanlar gelişim süreci içinde diğer insanların onları nasıl gördükleri konusunda bir bilinç geliştirirler. Zamanla diğer kişilerin kendileri hakkındaki görüşlerini zihinlerinde canlandırmaya başlarlar. Bununla birlikte bu imajlar tam ve belirli açılardan doğru olmayabilir; fakat yine de birey için önemlidir (Akt. Arıcak, 1999). Cooley (1902), “Ayna benlik” olarak tanımladığı bu yaklaşımda benlik kavramının, başkalarının tepkilerinin bir yansıması olarak oluştuğunu ifade etmektedir. Birey davranışlarını ve görünümünü değerlendirirken, aslında başkalarının yargılarının hayali bir yansımasını görmektedir. Bireyin benlik algısı da söz konusu yargılara ilişkin gurur veya küçük düşme gibi hisleri ile oluşmaktadır (Akt. Armutlu, 2008).

Mead (1934) ise benlik kavramının temelini “Sembolik Etkileşimciliğe” dayandığını savunmaktadır. Bu kuram kişiler arasındaki iletişim ve etkileşim ile ilgilenir ayrıca “dil” kavramına da odaklanır. Bu kurama göre dil, insan dışavurumunun bir ürünü ve bir süreci olmasına rağmen insan zihninin, benlik dinamiklerinin ve eylem üretiminin gelişiminden sorumludur. Böylece zihin, benlik ve toplum birlikte sembolik iletişimden oluşur. Mead (1934) tarafından geliştirilen ben kavramı da insan, dil, iletişim, toplum ve zihin gibi birçok kavramı birbirine bağlar. Ona göre, benlik doğuştan sosyaldir. Kişinin benliğe ait bireysel düşüncesi onun diğer kişilerle olan sosyal etkileşiminden kaynaklanır. Benlik kavramının gelişimi sırasında birey, diğer kişilerle iletişime girer, semboller ile dili kullanır ve dil sayesinde benliğini geliştirir. Bu sebeple sosyal deneyim olmadan benliğin gelişmesi mümkün değildir. Sosyal deneyimin gerçekleşmesi ve benliğin gelişmesi için gerekli olan diğer kişiler bu aşamada önem taşımaktadır (Akt. Gül, 2010).

Topografik modelin insan kişiliğine sınırlı bir açıklama getirdiğini söyleyen Freud (1936) buna ek olarak yapısal modeli oluşturmuştur. Bu model, kişiliği benlik (ego), alt benlik (id), ve üst benlik (süperego) olarak ayırmıştır. Alt benlik, bireyin bencil kısmıdır ve yalnızca kişisel isteklerini tatmin etmeye çalışır. Benlik (ego), gerçeklik ilkesine göre

hareket eder. Yani benliğin birinci görevi, alt benliğin dürtülerini tatmin etmek; ama bunu yaparken içinde bulunulan durumun gerçekliğini de dikkate almaktır. Üst benlik ise bireyin neyi yapabileceği ve yapamayacağı konusunda toplumun değer yargılarını ve standartlarını temsil etmektedir (Akt. Burger, 2006: 77).

Rogers (1951), benlik kavramını, iki boyutlu olarak ele alır. Birinci boyut gerçek benliktir ve kişinin kendi kendine sorduğu; “ben kimim?” sorusuna verdiği cevaptır ayrıca gerçek yaşamda deneyimlenendir. İkinci boyut ise ideal benlik olup bireyin ulaşmak istediği ve kim olmak istediği ile ilgilidir. Bunun yanında benliğin sosyal yönünden de bahsedilebilir. Sosyal benlik, kişinin kendini diğer kişilere nasıl gösterdiğiyle ve bireyin, farklı durumlarda farklı rollerle sosyal kimliğini değiştirebilmesidir (Akt. Balıkcıoğlu, 2016)

Benlik kavramı, psikoloji, sosyoloji ve psikanaliz alanlarında gelişen bir kavramdır. Benlik kavramı kişinin kendisiyle ilgili duygu ve düşüncelerinin bütünüdür. Kişinin üç disiplindeki duygu ve düşüncelerini tanıması gerekir. Psikoloji için benlik kavramı, kişisel bilginin tamamlayıcısıdır. Sosyoloji için benlik kavramı, hem toplumsal bir ürün hem de toplumsal bir güçtür. Psikanaliz için benlik kavramı, psikolojik stres ve çatışma kaynağıdır (Rosenberg, 1989).

Benlik kavramı üç alanda tartışılmaktadır. Birinci alandaki benlik kavramı benliğin içeriğini; benliğin parçaları, bütünü, kişinin sınırları ya da ego uzantıları arasındaki ilişkileri içerir. Benlik kavramının ikinci yönü benliğin istenirliğidir. Bireysel karakterin kabulü ya da reddi, öz bilincin boyutları, kendine güven ve benlik değerini içerir. Üçüncü alanda, sosyal benlik veya benlik sunumu vardır. Çoğu araştırmacının araştırma konusunu oluşturan bu alan kaybolmamış benlik ve benlik sunumu ile ilgilidir (Rosenberg, 1976).

Ben, benlik, kişilik çoğunlukla eşanlamlı olarak kullanılan kavramlardır. Kişiyi o kişi yapan, başkalarından ayıran duygu, tutum ve davranışların tümünün örgütlenmiş bütünlüğünü anlatır. Benlik kavramı insanın kendi benliğini algılayış ve kavrayış biçimi olarak tanımlanır (Yörükoğlu, 2007).

1.2. Benlik Saygısı

James (1890) benlik saygısının, kişinin kendisiyle barışık olma derecesi ile başarılarının, isteklerine oranıyla belirlendiğini ifade eder. Ancak istekleri ve amaçları gerçekçi bir kişi, kendini değerli göreceğinden, mutlu olacaktır (Akt. Bruno, 1996).

Benlik saygısını kişinin kendisine karşı, olumlu veya olumsuz tutumu olarak ele alan Rosenberg (1965), kişi kendini değerlendirirken olumlu bir tutum içinde ise, benlik saygısının yüksek, olumsuz bir tutum içinde ise, benlik saygısının düşük olduğunu ifade etmiştir (Akt. Üre, 2007).

Coopersmith (1967), benlik saygısını; bireyin kendi saygınlığı ile ilgili yaptığı bir değerlendirme şeklinde tanımlamış ve bireyin kendi yeterlilik, önem, başarı ve değerlerine ilişkin inancının ve kendini onaylama ya da onaylamama tutumunun bir ifadesi şeklinde açıklamıştır. Ona göre benlik saygısı, normal koşullar altında değişmezlik göstermekte ancak yaşantının farklı alanlarına, cinsiyete, yaşa ve diğer tanımlama koşullarına göre değişebilmektedir (Akt., Üre, 2007).

Adler (1927) benlik saygısını, kişinin aşağılık duygusundan üstünlük duygusuna geçişidir şeklinde ifade etmiştir. Adler'e göre her insanın var oluşunda bir eksiklik duygusu vardır ve insanın temel dürtüsü, aşağılık hissini azaltıp üstünlük elde etmektir. Ayrıca, yaşamın temel amacının "kişinin benliğini en mükemmel duruma getirmek ve çocukluğunda elde ettiği aşağılık duygusundan kurtarmak" olduğunu ifade etmiştir (Akt. Cevher ve Buluş, 2007).

Maslow (1970), insanın temel gereksinimlerini sıralarken, benlik saygısının önemli bir gereksinim olduğunu vurgulamıştır; insanın kendine saygı ve diğerlerinden saygı görme ihtiyacı karşılanmadığında kendini yarımsız ve aşağılık hissedeceğini belirtmiştir (Akt. Harputlu, 2005).

Tafarodi ve Swann (1995) ise benlik saygısını, kendini sevme ve öz-yeterlik olmak üzere iki boyutlu bir yapı olarak ele almışlardır. Kendini sevme, bireyin kendisini öznel olarak değerlendirmesi, sosyal bir varlık olarak değerli görmesi, onaylamasıdır. Bir başka ifade ile kendini sevme, bireyin iyi ya da kötü bir insan olarak kendine değer biçmesi anlamına gelmektedir (Akt. Doğan ve Eryılmaz, 2013).

Benlik saygısı kişinin kendini tanıması ve değerlendirmesi sonucunda kendi yetenek ve güçlerini olduğu gibi kabul etmesidir. Kişinin kendine karşı duyduğu sevgi, saygı ve güven duygusudur (Değirmenci, 2006)

Benlik saygısının duygusal, zihinsel, toplumsal ve bedensel öğeleri vardır. Kendini değerli hissetme, yeteneklerini ortaya koyabilme, başarma, toplum içinde beğenilir olma, kabul görme, sevilme, bedensel özelliklerini kabul ve benimseme, benlik saygısının oluşması ve gelişmesinde önemli etmenlerdir (Tezcan, 2009).

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere benlik ve benlik saygısı farklı kavramlardır. Benlik bireyi diğer insanlardan ayıran özelliklerdir, benlik saygısı ise bireyin bu özelliklerini değerlendirip kendini nasıl algıladığıdır.

1.2.1. Benlik saygısını etkileyen faktörler

Bireyin kendini değerli hissetmesi, yeteneklerini, bilgi ve becerilerini ortaya koyabilmesi, başarıları ile övünmesi, toplum içinde beğenilen, kabul gören, sevilen kişi olması ve kendi bedensel özelliklerini kabul eden, benimseyen kişi olması benlik saygısının gelişmesinde etkili olan faktörlerdir (Özkan, 1994).

Bireyin beden imajında değişim yaratan hastalık durumları ya da gençlik, yaşlılık gibi dönemsel durumlar benlik saygısını etkilemektedir. Ayrıca bireyin rol değişimleri, yaşadığı kayıplar da benlik saygısını etkileyebilir. Benlik kavramındaki değişimlerin ve kayıpların büyüklüğünden çok bireyin kendisini nasıl algıladığı benlik saygısını etkilemektedir (Harputlu, 2005).

Yüksek benlik saygısına sahip olan bireylerin kendileri ile ilgili beklentileri de yüksektir. Kendileri hakkındaki bu olumlu tutumlarından ve kazandıkları başarılarından dolayı, kendi fikirlerini kabul edip, buna inanırlar. Böylece hem davranışlarına hem de ulaştıkları sonuçlara güvenirlere. Bu durum onları farklı bir görüş karşısında kendi fikirlerini savunmaya ve yeni fikirleri de dikkate almaya yönlendirmektedir, böylece bireyler sosyal davranışlar sergilerler. Benlik saygısı yüksek olan bireyler kendilerine güvenen, başarılı olmak isteyen, güçlükler karşısında yılmayan, iyimser olan ve başkaları tarafından değerli bulunduğu bilincinde olan kişilerdir (Harputlu, 2005).

Düşük benlik saygısı olan bir bireyde yüksek düzeyde kaygı, psikosomatik ve depresyon belirtileri bulunur. Ayrıca, benlik saygısının düşük olması, kişinin kendi durumunu gerçekçi algılamasını ve değiştirilmesi gereken şeyleri değiştirmek için harekete geçme yeteneğini olumsuz yönde etkiler. Düşük benlik saygısına sahip bir kişinin kendine güveni zayıftır. Bu kişiler diğerlerine bağımlıdır, utangaçtır, araştırmacı değildirler ve daha az yaratıcı ve daha otoriter kişilerdir (Tözün, 2010)

Erikson, düşük benlik saygısına sahip insanların dengesiz bir benlik kavramına sahip olduklarını, başkalarına göre kendilerini daha yalnız hissettiklerini, daha hassas, eleştirilere karşı daha kırılgan olma eğiliminde olduklarını, aldıkları görevde düşük performans gösterdiklerinde bundan rahatsızlık duyduklarını ve kişisel hatalar veya yetersizliklerini fark ettiklerinde de tedirgin olduklarını belirtmiştir. (Schell ve Hall, 1983; Akt. Cevher ve Buluş, 2007).

1.3. Beden İmgesi

Beden genlerle yaratılan, beslenmeyle şekillenen fiziksel bir yapıdır. Beden kavramına ilişkin kıyaslamalar, bireyin üyesi olduğu ırkın normlarına göre ifade edilir. Beden genetik kodlar ile birlikte yaşadığımız çevreye tepki olarak sürekli değişim içindedir. Ergenlik döneminde gerçekleşen göğüslerin gelişmesi, beden dış hatlarının değişmesi, duyguların ve kişilik algılarının üzerinde etkileri olan temel beden kavramının değişiklikleridir (Özaltın, 2003).

Beden imgesi, bireyin bedeniyle ilgili algılamalarını, tutumlarını, düşüncelerini, inançlarını, duygularını ve davranışlarını kapsayan çok boyutlu bir kavramdır. Kendi bedenimizin zihnimizde biçimlendirdiğimiz resmi, diğer bir deyişle bedenimizin kendimize görünen biçimidir. Ayrıca beden imgesi, benliğin fiziksel görünüm ve fiziksel becerilerle ilişkili tüm düşünce ve algılarını içerir böylece beden imgesi benlik kavramıyla yakından ilişkilidir (Doğan ve Sapmaz, 2011).

Schilder (1950), beden imgesinin fizyolojik, psikolojik ve sosyal boyutu olduğunu bildirmiştir. Fizyolojik boyutu, santral sinir sistemi ve duyu reseptörlerini içerir, kişinin çevreden veri toplamasını sağlar. Psikolojik boyutu, kişinin benliğini, tutum ve davranışlarını içerir. Sosyal boyutu ise, duyları saptar ve düzenler. Kişilerin tutumu ve

mesajları da beden imgesini etkiler. Toplum tarafından kabul görme, sevilme, enerji ve deneyimlerden sorumlu olma kişinin kendine güvenmesini ve değer vermesini sağlayarak olumlu beden imgesi gelişimine katkı sağlar (Akt. Gündoğan, 2006).

Fisher (1985) beden imgesini, bireyin psikolojik olarak deneyimlerinin, bedeni hakkındaki düşüncelerinin, hislerinin, tutumlarının bedene iletilmesidir kısaca kişinin zihninde oluşturduğu beden resmi şeklinde ifade etmiştir. (Akt. Polat, 2007).

Psikanalitik kuramda, beden imgesi kavramını, ego kavramı ile eş anlamlı düşünen Freud (1936), yeni doğanda henüz ayrılmamış olan bireysellik kavramının giderek düzenli, organize ve farklı bir yapı oluşturduğunu belirtmiştir. Ayrıca beden imgesinin en önemli aşamasının egonun oluşumu olduğunu, beden imgesini referans alarak egoyu sadece yüzeysel bir varlık olarak değil, aynı zamanda yüzeyin içe yansımaları olduğunu ifade etmiştir (Akt. Gündoğan, 2006).

Bireyin bilinçli veya bilinçsiz bilgilerinin, algılarının ve duygularının hepsinin bütün olarak bir düzen içerisinde değiştiğini ve beden imgesinin sosyal davranışlar üzerinde belirleyici bir etkisi olduğunu belirten Norris (1970), beden imgesi ile ego, benlik imajı, kimlik ve kişiliğimiz arasında yakın bir ilişkinin olduğunu ifade etmiştir (Akt. Polat, 2007).

Burnard ve Morrison (1990) ise özsaygı, öz imaj ve öz benlik kavramlarının birbirleri ile ilişkili olduğunu ve öz saygının kişinin kendi fizikseliğinden (beden imgesi ve fiziksel görünüm) doğrudan etkileneceğini ve kişinin fiziksel görünümünden memnuniyetinin, öz saygı oluşumunda olumlu etkileri arttıracaklarını ifade etmişlerdir (Akt. Doğan ve Doğan, 1992).

1.3.1. Beden imgesini etkileyen faktörler

Geçmişte ve günümüzde gençlik, güzellik, çekicilik gibi özellikler kimi zaman en önemli bireysel özellikler olarak değerlendirilmektedir. Birçok kişi diğer insanların fiziki görüntüsü ile ilgilenmektedir (Pehlivan, 2015).

Kişinin kendi bedenini tanıması ve bedenini çevresindeki diğer bedenlerle karşılaştırması ile gelişen beden imgesi duyular, yaşantılar, toplumsal normlar, inançlar, çevreden gelen fiziksel görünümüne ilişkin tepkiler ve bireyin bunlara verdiği cevaplardan

etkilenerek benliğin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu tepkiler sonucunda beden imgesi olumlu veya olumsuz olarak ortaya çıkmaktadır. Olumlu beden imgesi geliştiren bir birey olumlu bir benlik geliştirmektedir. Gelişim dışında beden imgesi, fizyolojik yapıda meydana gelen değişiklikler, ameliyat, hastalık, yaralanma ve gebelik gibi durumlarda da değişiklik gösterebilmektedir (Arık Tenekeci, 2008).

Medyanın da günümüzde önemli bir yeri vardır. Medya, bizlere nasıl bir beden imgesinin olması gerektiği hakkında pek çok mesaj vermektedir. Bu mesajlar beden imgesini oluşturma arayışında olan bireyler için başarılması gereken bir görevmiş gibi içselleştirilmektedir (Pehlivan, 2015).

Plastik cerrahinin yayılmasına olanak sağlayan medya sunduğu yayınlar ile beden imgesinde olumsuzluk yaşayan bireyleri cerrahi operasyonlara yönlendirebilmektedir. Ayrıca televizyonda, insanların birkaç günde ‘muhteşem’ değişimlerini yaratıp ekrana yansıtan programların da varlığı ile normal yapıya ve bedene sahip insanların da bu müdahaleleri yaşadıklarını göstererek, plastik cerrahiyi ve değişme ihtiyacını normalleştirmektedirler (Slevec ve Tiggemann, 2010)

Görüldüğü üzere beden imgesi, birbiriyle etkileşen birçok etkenin sonucunda oluşmaktadır. Beden imgesi, tüm yaşam boyunca, benlik değeri ve ruhsal sağlığın önemli bir yönünü oluşturmaktadır. Beden imgesinin kendini kabul, kendine güven, karşı cins için popülerlik ve atletik yetenekler üzerine önemli etkileri olduğu görülmektedir (Pehlivan, 2015).

1.3.2. Beden imgesi bozulması sonucu bireylerde görülen özellikler

Beden imgesi toplumun idealleri ile örtüşmezse birey kendini mutsuz hissedebilir. Hatta bazen, bu durum birey tarafından sağlıklı olmaktan daha önemli hissedilebilir. Böyle bir durumda birey olumsuz bir beden imgesi geliştirir ve bu durum bireyin yaşamına bazı etkiler yapar bunlar toplumsal izolasyona, yaşamın değişik alanlarında problemlere, depresyona, gereksiz plastik cerrahiye neden olabilmektedir (Oğuz, 2005).

Beden imgesinin bozulması sonucu bireylerde görülen özellikler aşağıda sıralanmıştır.

1. Beden bölgelerine bakmayı veya dokunmayı rededebilir,
2. Bedenini saklayabilir veya aşırı sergileyebilir,
3. Bedenin yap ve fonksiyon değişikliklerini kabullenemeyebilir,
4. Sosyal ilişkilerinin sıklığında azalma olabilir,
5. Bedeni hakkında negatif düşünceler hissedebilir,
6. Bedenin bölümleri veya fonksiyon kaybı ile ilgili kaygı hissedebilir,
7. Ümitsizlik fikirleri ifade edebilir,
8. Reddedilme korkusu hissedebilir,
9. Gerçek değişikliği inkar edebilir (Arık Tenekeci, 2008: 26).

1.4. Benlik Saygısı ve Beden İmgesi Arasındaki İlişki

Benlik bireyin kendini algılayış biçimi, kendini nasıl gördüğü ve kendine ilişkin değerlendirmelerinin neler olduğudur. Benlik kavramını bireyin diğer insanlarla olan ilişkileri de etkilemektedir. Beden imgesi, benlik saygısı ve kimlik ile birlikte benliği oluşturmaktadır. Beden imgesi benliğin bir parçasıdır ve bireyin dış görünüşü ile birlikte kendisine dair tüm algılarıdır. Bireyin tutumlarının toplum tarafından kabul edilmesi, sevilmesi, davranışlarından sorumlu olması beden gelişimini desteklemektedir (Öngören, 2015).

Beden imgesinin iki temel bileşeni vardır bunlar; görünüş değerlendirme ve görünüme yatırımdır. Görünüş değerlendirme, bedeninden memnun olmamayı, beden ile ilgili yargılayıcı düşünceleri veya inançları temsil etmektedir. Görünüme yatırım, kişinin dikkatinin, düşünce ve davranışlarının dış görünüşüne odaklanması ve bedenini benlik duygusu ve benlik değeri olarak tanımlamasıdır (Barlas ve diğerleri, 2014).

Bireyin beden imgesinden memnuniyeti, benlik saygısı ile yakından ilişkilidir. Eğer bireyin beden imajındaki değişikliklere uyumu olumsuz ise benlik saygısında düşme gelişir ve bunun sonucunda psikiyatrik problemler gelişebilir. Bireyin bedeninden hoşnutluğu, kendini olumlu ya da olumsuz değerlendirdiği olarak ifade edilen benlik saygısı ile ilişkilidir. Bunların dışında bedensel eksiklik, şekil bozukluğu ve fiziksel hastalıkların beden imgesini bozup yetersizlik duyguları yaratarak benlik saygısını azalttığı bildirilmiştir. Yapılan araştırmalar beden imgesi ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin herkeste farklı olabileceğini göstermiştir. Bazı kişilerde düşük benlik saygısı kısmen olumsuz beden imgesinden kaynaklanırken, bazılarında da önce düşük benlik saygısı, ardından olumsuz beden imgesi gelmektedir (Yılmaz, 2009).

Estetik cerrahi hastalarının kendilerini güzellik açısından ideal gösterilen insanlarla karşılaştırmaları ve görünümlerinden memnun olmamaları bu kişilerin beden algılarının nesnel gerçekliğe uygun olmadığını göstermektedir (Sarwer ve Crerand, 2004).

Kişinin görünüşü hakkındaki duygularının, benlik saygısını etkileyen en önemli etken olduğunu belirten Harter (1983), bedenin olumsuz algılanmasının benlik saygısının düşmesine neden olabileceğini ve düşük benlik saygısının psikolojik problemlerle ilişkili olabileceğini ifade etmiştir (Akt. Barlas ve diğerleri, 2014).

Estetik cerrahi hastalarının da, bedensel görünümleri ile ilgili duygu ve düşünceleri çok önemlidir. Çünkü bu hastalar, benlik saygılarını bedensel görünümleriyle çok ilişkilendirdikleri için, benlik saygıları düştüğü zaman estetik cerrahiye başvururlar (Sarwer ve diğ. 1998; Akt. Güner Küçükkaya, 2011).

Ayrıca, insanların estetik cerrahiye en fazla başvurma sebepleri arasında, beden dismorfik bozukluğu, beden imgesi bozukluğu, düşük benlik saygısı, alaya alınma ve dışlanma gibi faktörlerin de etkili olabileceği ifade edilebilmektedir (Haas, Champion ve Secor, 2008).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar:

Pınar (2002) çalışmasında obezitenin beden imajı ve benlik saygısı düzeyine etkisini araştırmıştır. Araştırmanın örneklemini 87 deney (obez), 57 kontrol (nonobez) olmak üzere toplam 144 kişi oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda deney grubunun %42.5’inin ve kontrol grubunun %35’inin depresif olduğu, deney grubunun %58.6’sının, kontrol grubunun ise %45.6’sının benlik saygısı düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir. Deney grubunun %54.4’ünün, kontrol grubunun %48.3’ünün de beden imajı doyum düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca depresyon, benlik saygısı ve beden imajı puanları açısından deney ve kontrol grubunun istatistiksel anlamda farklı olmadığı, obezlerde depresyon ve benlik saygısının ($p<0.001$), depresyon ve beden imajının ($p<0.01$) arasında negatif anlamlı korelasyon; benlik saygısı ve beden imajı ($p<0.001$) arasında pozitif anlamlı korelasyon olduğu belirlenmiştir.

Sertöz, Mete, Noyan, Alper ve Kapkaç (2004) çalışmalarında, meme kanserinde ameliyat tipinin beden algısı, cinsel işlev, benlik saygısı ve eş uyumuna etkilerini ve meme kanseri tanılı hastalarda en sık gözlenen cinsel işlev bozukluklarını araştırmışlardır. Araştırmanın örneklemini 75 meme kanseri tanısı almış hasta (50 total mastektomi, 25 meme rekonstrüksiyonu) ile bu gruba yaşça eşleştirilmiş 50 sağlıklı gönüllü birey oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda meme kanserinde ameliyat tipinin cinsel doyuma ve eş uyumuna etkisinin olmadığı, total mastektomi ameliyatının meme algısını ve benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca meme kanseri tanılı hastaların cinsel ilişkide yaşadığı en sık cinsel işlev bozukluğunun, iletişim problemleri ve kaçınma davranışı olduğu belirlenmiştir. Genç hastaların tercihinin ise daha çok meme rekonstrüksiyonu yönünde olduğu saptanmıştır.

Ayaz (2008) çalışmasında, estetik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarının beden algısı düzeylerini araştırmıştır. Araştırmaya plastik ve rekonstrüktif cerrahi servisine başvuran

200 hasta katılmış ve hastaların % 50'sine estetik amaçlı ameliyat yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, plastik ve rekonstrüktif cerrahi kliniğine başvuran hastaların beden algılarının bozulduğu ve kadınların plastik ve rekonstrüktif cerrahiye daha fazla başvurduğu saptanmıştır. Ayrıca hastaların öğrenim düzeyi, çalışma ve ekonomik durum gibi özelliklerinin beden algısını etkilemediği belirlenmiştir.

Öngören (2011) çalışmasında, sosyal açıdan sağlıklı beden imgesini araştırmıştır. Çalışmada giyim tarzının, beslenme alışkanlıklarının, yapılan egzersizlerin, estetik ve kozmetik işlemlerin, kronik hastalığa sahip olma durumunun sağlıklı beden imgesini nasıl etkilediği araştırılmıştır. Çalışmaya 50'si erkek, 102'si kadın olmak üzere toplam 152 kişi katılmıştır. Çalışmanın sonucunda erkek katılımcıların beden algısı düzeyinin daha yüksek olduğu, yaş grupları arasında beden algısı farkının olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca kronik hastalığa sahip olan bireylerin olumlu beden algısı düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Çalışkan Tekdemir (2013) çalışmasında obezitenin beden algısı ve benlik saygısı üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Çalışmaya 554 obez birey katılmıştır. Çalışma sonucunda evli hastaların beden algısı puanlarının, dul hastaların beden algısı puanlarından yüksek olduğu, eğitim süresinin artmasıyla benlik saygısı düzeyinin de arttığı saptanmıştır.

Barlas ve diğerleri (2014) araştırmalarında preoperatif dönem estetik cerrahi hastalarında beden imajının işlevsel olmayan tutumlarla ve depresif belirtilerle ilişkisini araştırmışlardır. Araştırmaya elektif estetik cerrahi ameliyatı olmaya karar veren 139 hasta katılmıştır. Araştırmanın sonucunda hastaların beden imajının işlevsel olmayan tutumlarla ve depresif belirtilerle ilişkili olduğu belirlenmiş, cinsiyet ve yaş değişkenlerinin beden algısının bazı boyutlarını etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca hastaların preoperatif dönemde psikososyal değerlendirmeleri yapılırken; beden algısının, işlevsel tutumların ve depresif belirtilerin belirlenmesinin komplikasyonların önlenmesi ve sonuçtan beklentilerin açıklanması açısından önemli olduğu kanısına varılmıştır.

Hamurcu, Öner, Telatar ve Yeşildağ (2014) çalışmalarında obezitenin beden imajı ve benlik saygısı üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Araştırmaya 816 kişi katılmış, veriler internet üzerinden toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda obezite ile benlik saygısı ve beden imajının ilişkili olduğu, beden algısı azaldıkça benlik saygısının da azaldığı saptanmıştır.

Yılmaz Gören (2016) araştırmasında, plastik cerrahi yapılan hastaların ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası dönemde beden imajı ve benlik saygısı düzeylerini araştırmıştır. Araştırmaya 76 hasta katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, estetik gereksinimleri nedeniyle ameliyat olanların benlik saygısı ve beden imajı puanlarının, hastalık nedeniyle ameliyat olanlardan daha yüksek olduğunu saptamıştır. Ayrıca hastaların benlik saygısı ve beden imajı puanlarının, meslek, öğrenim durumu ve cinsiyete göre farklılık gösterdiğini belirlemiştir.

Buturak, Sarı, Oğuztürk ve Güneş (2016) araştırmalarında, estetik cerrahiye başvuran hastaların kişilik özelliklerini araştırmışlardır. Araştırmaya estetik cerrahi yaptırmak isteyen 47 kişi ve estetik cerrahi yaptırmak istemeyen 43 kişi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda histeri alt testinde “65 ve üzeri puan” alan hastaların oranının kontrol grubuyla karşılaştırıldığında anlamlı derecede yüksek olduğu ve sosyal içe dönüklük alt testinde bu oran anlamlılığa yakın derecede hasta grubunda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca sosyal içe dönük, yalnız, ürkek, çekingen ve histerik yani başkaları tarafından onaylanma gereksinimi hisseden ve psikiyatrik tedavi ile kısmen de olsa düzelebilecek kişilik özelliklerine sahip bireylerin daha fazla estetik cerrahi arayışında buldukları kanısına varılmıştır.

Çeber, Yıldız, Eren ve Malak (2016) araştırmalarında, semptomatik makromastili kadınlarda meme küçültme ameliyatının yaşam kalitesi, depresyon düzeyi ve beden imajı algılama durumu üzerine etkilerini araştırmışlardır. Araştırmada, meme küçültme ameliyatı uygulanan 45 semptomatik makromastili kadının ameliyat öncesi ve ameliyattan 6 ay sonraki beden imajını algılama durumu, depresyon düzeyi ve yaşam kalitesi karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda hastaların preoperatif ölçümlere göre postoperatif 6. ayda vücut algısı ve depresyon düzeylerindeki düşüşün istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0,05$) ve hastaların preoperatif ölçümlere göre postoperatif 6. ayda yaşam kalitesi düzeylerindeki artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0,05$) bulunmuştur. Ayrıca makromastili kadınlarda estetik kaygıdan çok yaşam kalitesini düşüren ağrı, depresyon ve beden imajı algılama bozuklukları olabileceği ve bu hastaların meme küçültme ameliyatı sonrası ağrılarının azalması ile yaşam kalitesinde, beden algısında ve depresyon düzeylerinde iyileşmeler olduğu tespit edilmiştir.

2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Hollyman, Lacey, Whitfield ve Wilson (1986) çalışmalarında, minimal deformite için redüksiyon mamoplasti isteyen kadınların psikolojik problemlerini gidermede cerrahinin etkili olduğunu belirlemişlerdir. Araştırmaya ameliyat için başvuran 11 genç kadın katılmış olup katılımcıların psikiyatrik ruh hali, benlik saygısı ve beden algısı ölçümleri yapılmıştır. Araştırmanın sonunda ameliyattan önce olumsuz beden imajı, düşük benlik saygısı ve anormal psikotik profiller olduğu, ameliyat sonrası katılımcıların vücut görüntüsünün normal bir aralığa döndüğü, özgüvenlerinin, kadınlık ve cinsel çekiciliğe bakışlarının da geliştiği kanısına varılmıştır.

Dull ve West (1991) çalışmalarında, kozmetik cerrahinin nasıl ortaya çıktığını, ameliyatı yapan cerrahların faaliyetlerini ve bu işlemleri seçen kişilerin bu kararları nasıl aldıklarını incelemişlerdir. Çalışmada görüşmeler 10 cerrah ve 23 eski hasta ile yapılmıştır. Eski 7 hasta sesli not görüşmelerini tercih etmiş, 16 hasta ise açık uçlu soruları tercih etmiştir. Çalışmanın sonucunda cerrahların ve hastaların kozmetik cerrahiye bir kadın için uygun ve doğal olarak gördüğü fakat bir erkek için uygun görmedikleri kanısına varılmıştır. Ayrıca araştırmanın sonucunun kozmetik cerrahi işlemlere iyi adayların seçilmesinin cinsiyet ile nasıl ilişkili olduğunu düşünmeye sebep olduğu ifade edilmiştir.

Ferraro, Rossano ve D'Andrea (2005) tarafından yapılan bu araştırma kozmetik profil arayışında olan hastaları psikolojik özellikleri, ortak profilleri veya yaygın özellikleri ile tanımlamak ve majör psikiyatrik bozuklukları izole etmek amacıyla ve hastanın benlik saygısını ve fiziksel benlik algısını belirlemek için yapılmıştır. Araştırmaya 140 kişi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda MMPI-2 değerlendirmesinden elde edilen veri analizi, herhangi bir psikopatolojik profili veya izlenimi bulunanların dışında, çalışma ve kontrol grupları arasında anlamlı olmayan farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca çok yönlü benlik kavram ölçeğinden gelen benlik saygısı ölçümleri, kullanılan parametre için iki grup arasında hiçbir fark göstermemiştir.

Swami, Premuzic, Bridges, Furnham (2009) çalışmalarında, kozmetik cerrahinin kabul edilmesinde demografik özellikleri, bireysel farklılıkları ve tutumlar arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya 332 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın

sonucunda yapısal eşitlik modellemesi, distal faktörlerin (cinsiyet ve yaş) genellikle daha yakın değişkenlerin etkisiyle kozmetik cerrahiye kabulün ilişkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kozmetik cerrahinin kabulünü öngörmede kişiliği ve bireysel farklılıkları bütünleştirmek gerektiği, kozmetik cerrahların postoperatif beklentiler, sosyokültürel baskı ve negatif beden imajı gibi faktörlerin yanı sıra hasta kişiliklerinin yansımaları da dikkate alınmaları gerektiği ifade edilmiştir.

Soest, Kvalem, Roald ve Skolleborg (2009) araştırmalarında estetik cerrahinin bireyin beden imajı, genel benlik saygısı ve psikolojik sorunları üzerinde etkili olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca ameliyat öncesi psikolojik sorunların derecesinin postoperatif psikolojik sonuçlarda iyileşmeyi etkileyip etkilemediğini değerlendirilmiştir. Araştırma cerrahların farkında olması gereken faktörleri, özellikle kozmetik cerrahinin olumlu etkilerini engelleyebilecek psikolojik sorunların rolünü de ortaya koymaktadır. Araştırmaya 155 kozmetik cerrahi kadın hastası ve 838 estetik cerrahi deneyimi olmayan kadınlar katılmıştır. Araştırmanın sonucunda ameliyat sonrası beden imajında bir gelişme olduğu tespit edilmiş ve cerrahi sonrası psikolojik sorunların düzeyi değişmezken benlik saygısı üzerinde önemli ancak oldukça küçük bir etki gözlemlenmiştir.

Slevec, Tiggemann (2010) çalışmalarında, orta yaş grubunda olan kadınların kozmetik cerrahiye yönelik tutumlarını etkileyen faktörleri incelemişlerdir. Çalışmaya 35 ve 55 yaşları arasındaki 108 kadın katılmıştır. Katılımcılara beden memnuniyetsizliğini, görünümüne yatırımı, yaşlanma kaygısını, medyaya maruz kalmayı (televizyon ve dergi) ve kozmetik cerrahiye tutumlarını inceleyen ölçekler uygulamışlardır. Çalışmanın sonucunda, orta yaşta kadınların kozmetik cerrahiye yöneliminin özellikle sosyal ortamlarda onaylanma düşüncesi, beden memnuniyetsizliği, yaşlanma kaygısı ve medyaya maruz kalma ile ilişkili olabileceği ifade edilmiştir.

Swanson (2012) çalışmasında liposakşın ve abdominoplasti hastalarının yaşam kalitesini incelemiştir. Ayrıca liposakşın ve abdominoplasti cerrahisini karşılaştırmıştır. Çalışmaya, ameliyattan en az 1 ay sonra takip randevusuna katılan 360 hasta katılmıştır. Çalışma sonucunda liposakşın, abdominoplasti veya her ikisinin kombine kullanıldığı lipoabdominoplasti ameliyatlarının bireylerin memnuniyetini arttırarak yaşam kalitesini

doğrudan etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca bu ameliyatların uygulandığı hastaların %85.8'i özgüvenlerinin, %69.6'sı yaşam kalitelerinin geliştiği de tespit edilmiştir.

Akhlaghi, Zadehmohammad, Ahmadabadi, Mohammad ve Motamedi (2015) alışmalarında kozmetik cerrahinin benlik kavramı ve benlik saygısı ile ilişkisini incelemişlerdir. Çalışmaya 46 kişi katılmış olup kozmetik cerrahiden önce ve 4 ay sonra katılımcılara çeşitli ölçekler uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda ameliyat sonrası hastaların benlik kavramsallaştırılmasında önemli bir farklılık olmadığı; buna karşılık benlik saygısının önemli derecede geliştiği belirlenmiştir. Kimlik yayılımı olan kişilerin benlik kavramsallaştırılmasının ameliyat sonrası azaldığını tespit etmişlerdir. Yüz kozmetik cerrahisi için duyarlı bir kimliğe sahip psikolojik ve duyarlı duygulara sahip kişilerin ise ameliyattan sonra benlik saygısı ve benlik kavramlaştırması geliştirdiği tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma elektif estetik cerrahiye tercih eden kadın hastalar ile elektif estetik cerrahiye tercih etmeyen kadınların benlik saygısı ve beden imajı düzeylerinin belirlenmesi ve bu iki değişken arasındaki farkın ortaya konması amacıyla yapılmıştır. Araştırma modeli karşılaştırmalı tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın evreni, Mersin ilindeki Akdeniz ilçesine bağlı özel bir hastanenin plastik cerrahi kliniğine başvuran elektif estetik cerrahiye tercih eden kadın hastalardan oluşmaktadır. Çalışma grubunu 01.02.2017 ve 01.05.2017 tarihleri arasında Mersin iline bağlı Akdeniz ilçesinde bulunan özel bir hastanenin plastik cerrahi kliniğine başvuran, elektif estetik cerrahi olmayı tercih eden kadın hastalardan, uygunluk yöntemi (nonrandom) ile seçilen, toplam 80 kadın hasta oluşturmaktadır. Karşılaştırma grubunu ise aynı demografik özelliklere sahip herhangi bir elektif estetik cerrahi yaptırmayan ve yaptırmayı düşünmeyen toplam 78 kadın oluşturmuştur.

Her iki grubu oluşturan katılımcıların yaşları, medeni durumları, eğitim düzeyleri, eğitim süreleri, aylık toplam gelirleri, çocuk sahibi olma durumları ve kronik hastalık durumlarına göre dağılımları tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcıların betimsel istatistikleri.

	Çalışma:80	Karşılaştırma:78
YAŞ DAĞILIMI: 18-25	15	16
26-35	22	32
36-45	19	17
46-60	14	13
MEDENİ DURUM: Bekar	41	38
Evli	39	40
EĞİTİM DURUMU: İlköğretim Mezunu	7	9
Lise Mezunu	26	21
Üniversite Mezunu	40	42
Lisansüstü Mezunu	7	6
AYLIK TOPLAM GELİR: 1400- 3000	47	59
3001- 5000	23	11
5001 ve üzeri	10	8
ÇOCUK SAHİBİ: Evet	43	36
Hayır	37	42
KRONİK HASTALIK: Evet	18	12
Hayır	62	66

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan katılımcıların yaşları incelendiğinde 15 kişinin (%18.8)'inin 18-25 yaş aralığında, 22 kişinin (%27.5)'inin 26-35 yaş aralığında, 19 kişinin (%36.3)'ünün 36-45 yaş aralığında olduğu ve 14 kişinin (%17.5)'inin ise 43-60 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Karşılaştırma grubundaki katılımcıların yaşları incelendiğinde ise 16 kişinin (%20.5)'inin 18-25 yaş aralığında, 32 kişinin (%41)'inin 26-35 yaş aralığında, 17 kişinin (%21.8)'inin 36-45 yaş aralığında olduğu ve 13 kişinin ise (%16.7)'sinin 43-60 yaş aralığında olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma grubundaki 41 katılımcının (%51.2)'sinin bekar, 39 katılımcının (%48.8)'inin ise evli olduğu sonucuna varılmıştır. Karşılaştırma grubundaki 38 katılımcının ise (%48.7)'sinin bekar, 40 katılımcının da (%51.3)'ünün evli olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma grubundaki 7 katılımcının (%8.7)'sinin ilköğretim mezunu, 26 katılımcının (%32.5)'inin lise mezunu, 40 katılımcının (%50)'sinin üniversite mezunu ve 7 katılımcının (%8.8)'sinin yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Karşılaştırma grubundaki 9 katılımcının (%11.5)'inin ilköğretim mezunu, 21 katılımcının (%26.9)'unun lise mezunu, 42 katılımcının (%53.8)'inin üniversite mezunu ve 6 katılımcının (%7.7)'sinin de yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. İki grupta ağırlıklı olarak üniversite mezunlarından oluştuğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma grubunun (%58.8)'lik bölümünün, karşılaştırma grubundaki katılımcıların (%76.6)'lık bölümünün 1400-3000 TL aralığında aylık gelire sahip olduğu görülmüştür. Buna göre iki grupta ağırlıklı olarak aynı aylık gelir aralığında olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma grubundaki 43 katılımcının (%53.8)'inin çocuk sahibi olduğu, 37 katılımcının (%46.3)'ünün çocuk sahibi olmadığı görülmektedir. Karşılaştırma grubundaki 36 katılımcının (%46.2)'sinin ise çocuk sahibi olduğu ve 42 katılımcının (%53.8)'inin de çocuğunun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Çalışma grubundaki 62 katılımcının (%84.6)'lık bölümünün, karşılaştırma grubundaki 66 katılımcının (%84.6)'lık bölümünün herhangi bir kronik hastalığı olmadığı sonucuna varılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada çalışmaya katılan kadınların beden imajı düzeyleri ve benlik saygısı düzeylerini ölçmek üzere Çok Yönlü Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği (ÇYBBİÖ), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ), demografik özellikleri belirlemek üzere araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Bu araştırmada, Çok Yönlü Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği (Ek-2), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Ek-3), Demografik Bilgi Formu (Ek-1) kullanılmıştır.

3.3.1. Çok Yönlü Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği (ÇYBBIÖ)

Beden imgesinin çok yönlü incelenmesi, yapısını ve kendi tutumsal yönlerini değerlendirmek için kullanılan Çok Yönlü Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği özgün adı “The Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire” (MBRSQ) 1984 yılında Winstead ve Cash tarafından geliştirilmiştir (Gözüylmaz, 2011).

Orjinalinde 140 maddelik bir ölçek olarak geliştirilen ölçek daha sonra 57 maddelik kısa forma dönüştürülmüştür. Beden alanlarıyla 9, vücut ağırlığı ile ilgili 6 madde eklenmesiyle 57 madde halini almıştır (Cash, Winstead, Janda, 1986; akt. Coşkun, 2011). Türkiye’de ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Selma Doğan ve Orhan Doğan (1992) tarafından yapılmıştır (Coşkun, 2011). Ölçeğin geçerlik çalışmasında kapsam geçerliliği Hovardaoğlu (1990) tarafından yapılmış ve “Beden Algısı Ölçeği-Body Cathexis Scale (BCS)” karşılaştırılmıştır. 45’i kız 45’i erkek olmak üzere 90 üniversite öğrencisine her iki ölçek verilmiş, toplam puanlar arasındaki korelasyon katsayısına bakılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler bilgisayarla değerlendirilmiş, korelasyon katsayılarının hesaplanmasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği kullanılmıştır. Deneklerin her iki ölçekten aldıkları toplam puanlar arasındaki $r = 0.58$ olarak bulunmuştur ve anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür. Yapı geçerliğinde ölçeğin ayırıcılık gücünü saptayabilmek için spor yapmayan 20’si kız, 20’si erkek olmak üzere toplam 40; düzenli spor yapan 20’si kız, 20’si erkek olmak üzere toplam 40 üniversite öğrencisine ölçeğin Türkçe uyarlaması verilmiştir. Ayrıca dermatoloji servisinde yatan 8’i kadın, 22’si erkek olmak üzere toplam 30 hastaya, bilinen bir ruhsal-bedensel hastalığı olmayan ve 12’si kadın, 18’i erkek olmak üzere toplam 30 sağlıklı denekten oluşan kontrol grubuna ölçeğin Türkçe uyarlaması verilmiştir ve bu grupların madde ortalama puanları (MOP) karşılaştırılmıştır (Doğan ve Doğan 1992; akt. Gözüylmaz, 2011). Ölçeğin güvenilirliği ‘T-Test’ yöntemiyle yapılmıştır. Alt grup toplam puanları ve ölçek toplam puanları arasındaki korelasyon için ‘Croabach Alfa’ iç tutarlık ‘0.94’ olarak bulunmuştur (Coşkun, 2011).

Çok Yönlü Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği "kesinlikle katılmıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" arasında değişen 5'li Likert tipinde bireylerin kendi algılarını ifade etmelerini içeren bir ölçektir. Ölçek 7 alt ölçekten oluşmaktadır bunlar; görünüş değerlendirme, görünüş yönelimi, fiziksel yeterliği değerlendirme, fiziksel yeterlik yönelimi, sağlık değerlendirmesi, sağlık yönelimi ve beden alanlarından doyum alt ölçekleridir. Ölçekte ters anlatımı olan maddeler bulunmaktadır (12, 13, 14, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 40, 41). Bu maddelerde seçenekler (5, 4, 3, 2, 1) olmak üzere ters puanlanır. Bir gruptaki deneklerin toplam puanı, toplam denek sayısına bölünerek ölçek ortalama puanı, bir deneğin tüm maddelerden aldığı puanlar toplanarak ölçek ortalama puanı (ÖTP), alt grup toplam puanı alt grup madde sayısına bölünerek alt grup ortalama puanı (AGOP), bir deneğin ölçek toplam puanı ölçek madde sayısına bölünerek madde ortalama puanı bulunur (MOP). Bir denek ölçekten toplam olarak en az '57', en çok '285' puan alabilir. Yükselen puanlar sağlıklı bir beden ve yüksek kendilik imgesini göstermektedir (Coşkun, 2011).

3.3.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği özgün adı "Rosenberg Self Esteem Scale" (RSES) Morris Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek çoktan seçmeli 63 madde ve 12 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik-güvenirlik çalışmaları Çuhadaroğlu (1986) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek çoktan seçmeli sorulardan yapılanmış olup öz değer duygusu, kendilik kavramının sürekliliği, insanlara güvenme, eleştiriye duyarlılık, depresif duygulanım, hayalperestlik, psikosomatik belirtiler, kişiler arası ilişkilerde tehdit hissetme, tartışmalara katılabilme derecesi, ana-baba ilgisi, babayla ilişki ve psişik izolasyon alt kategorilerinden oluşmaktadır (Çuhadaroğlu, 1990; akt. Kutlu ve Soğukpınar, 2015).

Ölçeğin, Test-Tekrar test güvenirliğinde, 15-18 yaş arasındaki lise öğrencilerine bir ay ara ile iki kez uygulanması sonucu her alt test için elde edilen değişmezlik katsayıları .46 (kişilerarası ilişkilerde tehdit hissetme alt testi) ile .89 (psikosomatik belirtiler alt testi) arasında değişmiştir. RBSÖ, ölçüt-bağımlı geçerliğinde görüşme ve ölçek sonuçları arasındaki uygunluk Pearson Momentler Çarpımı tekniği ile hesaplanmış ve ölçüt-bağımlı geçerlik katsayısı .71 olarak bulunmuştur. Yapı geçerliğinde ise benlik saygısı derecelerinin (yüksek, orta ve düşük olarak) gruplara göre dağılımı incelendiğinde

psikotiklerde orta ve düşük benlik saygısı oranlarının eşit olduğu; nevrotiklerde orta derecede benlik saygısı olanların çoğunluğu oluşturduğu; kontrol grubunun ise benlik saygısının yüksek olduğu görülmüştür. Uygulanan ki-kare testi sonucu, benlik saygısı dağılımının hasta ve kontrol grubu arasında anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Çuhadaroğlu, 1986; akt. Kutlu ve Soğukpınar, 2014). Araştırmacı tarafından ölçeğin güvenilirlik değerini tespit etmek amacıyla TestTekrar Test güvenilirliği ile Cronbach Alfa güvenilirlik istatistiği yapılmıştır. TestTekrar Test güvenilirliğinde Elazığ'da görev yapan 40 rehber öğretmene bir ay ara ile iki kez Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmış olup güvenilirlik katsayısı .83 olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek amacıyla yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik istatistiğinde ise güvenilirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur (Kutlu ve Soğukpınar, 2015).

Verilen cevaplara göre ölçeğin bir puanlama sistemi vardır. Benlik saygısı alt ölçeğinde yanıtların toplam puan yayılım genişliği '0-6' puan arasındadır. Toplamda, '0-1' puan alanlar "yüksek", '2-4' puan alanlar "orta" ve '5-6' puan alanlar "düşük" benlik saygısı düzeyini göstermektedir. Benlik saygısı dışındaki alt kategorilerin değerlendirilmesinde cevap anahtarına göre her doğru yanıt için "1" puan verilmektedir (Gözüylmaz, 2011).

Bu araştırmanın amacı doğrultusunda benlik saygısını ölçmeye yönelik olarak, ölçeğin ilk "10" maddesi kullanılmıştır.

3.3.3. Demografik bilgi formu

Araştırma kapsamında kadınların yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, eğitim süresi, aylık toplam gelir durumu, çocuk sahibi olma durumu ve kronik hastalık durumu gibi demografik değişkenler hakkında bilgi toplamak amaçlı araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır (Ek-1).

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanabilmesi için araştırmacı tarafından belirlenen hastanenin başhekimlik makamına başvurularak 27.10.2017 tarihli izin yazısı alınmıştır. Preoperatif süreçte olan elektif estetik cerrahi kadın hastalarından alınan örnekleme 'Çok Yönlü

Beden-Benlik İlişkileri Ölçeği' ve 'Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği' ve 'Kişisel Bilgi Formu' uygulanarak veriler toplanmıştır. Araştırmaya katılan hastaların ölçme aracını cevaplamaları yaklaşık 40 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanma aşaması tamamlandıktan sonra, örnekleme de yer alan her bir katılımcının veri toplama araçlarına verdiği yanıtlar SPSS 16.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak kodlanmış ve elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeler yine bu program aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.2. Deney ve çalışma gruplarının benlik saygısı ve beden imajı ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları karşılaştırmasında Normallik Testi sonuçları.

Normallik Testleri		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	Df	Sig	Statistic	Df	Sig
Benlik Saygısı Ölçeği	Deney grubu	.203	94	.00	.807	94	.00
	Çalışma grubu	.201	94	.00	.877	94	.00
Beden İmajı Ölçeği	Deney grubu	.169	47	.002	.937	95	.01
	Çalışma grubu	.260	47	.00	.864	93	.00
Basıklık- Çarpıklık		Basıklık		Çarpıklık			
Benlik Saygısı Ölçeği	Deney grubu	-1.526		8.033			
	Çalışma grubu	-4.121		1.614			
Beden İmajı Ölçeği	Deney grubu	2.142		0.421			
	Çalışma grubu	-1.041		2.870			

Tablo 3.2'de karşılaştırma testleri için yapılan Normallik Testinde, araştırmaya katılan katılımcıların çalışma ve karşılaştırma gruplarına göre Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Çok Yönlü Beden Benlik İlişkileri Ölçeği ortalama puanlarının normal dağılıma

uygun olmadığının belirlenmesi amacıyla Normallik Testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda her iki ölçekten elde edilen puanların normal dağılıma uygun olmadığı görülmüştür ($p=0,00<0,05$). Buna ek olarak verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığının anlaşılması için ölçeklerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri verilmiştir. Elde edilen değerler “1 ve -1” aralığında olmadığı için çalışma ve karşılaştırma gruplarına göre Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Çok Yönlü Beden Benlik İlişkileri Ölçeği ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının belirlenmesi amacıyla parametrik olmayan (non-parametrik) testlerden Mann Whitney U ve Kurskal Wallis-H yöntemlerinin kullanılması uygun görülmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma grubundan elde edilen verilere yapılan analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular verilmiştir.

Tablo 4.1. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden aldıkları en yüksek, en düşük puanlar, ortalamalar ve standart sapma puanları.

		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	S.S.
Çalışma Grubu	Beden İmajı	80	73	221	183.91	19.77
	Benlik Saygısı	80	10	28	16.56	5.302
Karşılaştırma Grubu	Beden İmajı	78	145	229	189.03	16.20
	Benlik Saygısı	78	10	31	18.21	4.38

Tablo 4.1. incelendiğinde çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların ölçeklerden aldıkları en yüksek ve en düşük puanlar, puan ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Buna göre çalışma grubundaki katılımcıların Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 183.91'dir. Aynı grubun Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 16.56'dır. Karşılaştırma grubundaki katılımcıların Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 189.03, Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ise 18.21'dir.

Tablo 4.2. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi Sonuçları.

Benlik Saygısı	N	U	z	P
Çalışma grubu	80			
Karşılaştırma grubu	78	3759.500	2.223	.026*

*p<.05

Tablo 4.2’de çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi sonuçları görülmektedir. Tablo incelendiğinde çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p<.05). Karşılaştırma grubundaki katılımcıların aldıkları puanlar (puan ort = 18.21) çalışma grubundaki katılımcıların aldıkları ortalamalara (puan ort. = 16.56) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksektir. (Not: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğindeki yüksek puanlar düşük benlik saygısını gösterir).

Tablo 4.3. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi Sonuçları.

Beden-Benlik İlişkileri	N	U	z	P
Çalışma grubu	80			
Karşılaştırma grubu	78	2341.500	-2.741	.005*

*p<.05

Tablo 4.3.’de çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi sonuçları görülmektedir. Tablo incelendiğinde çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p<.05). Bu sonuca göre çalışma grubundaki katılımcıların aldıkları puanlar

(puan ort = 189.03) çalışma grubundaki katılımcıların aldıkları ortalamalara (puan ort. = 183.91) göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksektir.

Tablo 4.4. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların yaş açısından farkını belirlemek üzere yapılan Kurskal Wallis-H Testi sonuçları.

Gruplar	Yaş	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Çalışma Grubu	18-25	15	33.30	3	4.759	.190
	26-35	22	48.95			
	36-45	29	37.91			
	45-60	14	40.29			
Karşılaştırma Grubu	18-25	16	41.91	3	3.971	.265
	26-35	32	41.05			
	36-45	17	30.38			
	45-60	13	44.65			

($p > 0.05$)

Tablo 4.4.'de çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ikiden fazla grup için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H- Testi sonucunda; çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların ölçekten aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde fark olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$).

Tablo 4.5. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanların yaş açısından farkını belirlemek üzere yapılan Kurskal Wallis-H Testi sonuçları.

Gruplar	Yaş	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Çalışma Grubu	18-25	15	38.03	3	7.295	.063
	26-35	22	46.41			
	36-45	29	37.91			
	45-60	14	40.29			
Karşılaştırma Grubu	18-25	16	36.69	3	9.491	.174
	26-35	32	44.00			
	36-45	17	46.00			
	45-60	13	44.65			

($p>0.05$)

Tablo 4.5.'de çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların Beden İmajı Ölçeğinden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ikiden fazla grup için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H- Testi sonucunda; çalışma ve karşılaştırma grubundaki katılımcıların ölçekten aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde fark olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 4.6. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı ölçeklerinden aldıkları puanların medeni durum açısından Mann Whitney U Testi sonuçları.

	Ölçek	Medeni durum	N	U	z	P
Çalışma Grubu	Benlik Saygısı	Evli	39	594	-.943	.728
		Bekar	41			
	Beden İmajı	Evli	39	542.5	-.348	.346
		Bekar	41			
Karşılaştırma Grubu	Benlik Saygısı	Evli	40	570	-.983	.323
		Bekar	38			
	Beden İmajı	Evli	40	573	-.998	.318
		Bekar	38			

*p<.05

Tablo 4.6. incelendiğinde hem çalışma hem de karşılaştırma grubundaki bekar ve evli katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların ortalamalarının karşılaştırıldığı Mann Whitney u Testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlar incelendiğinde ilk olarak çalışma grubundaki evli ve bekar katılımcıların Benlik Saygısı Ölçeğinden ($z = -.943$, $p>.05$) ve Beden İmajı Ölçeğinden ($z = -.348$, $p>.05$) aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Aynı şekilde karşılaştırma grubundaki evli ve bekar katılımcıların da Benlik Saygısı Ölçeğinden ($z = -.983$, $p>.05$) ve Beden İmajı Ölçeğinden ($z = -.998$, $p>.05$) aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermedikleri görülmektedir.

Tablo 4.7. Çalışma ve karşılaştırma gruplarının Benlik Saygısı ve Beden İmajı Ölçeklerinden aldıkları puanların çocuk sahibi olma durumu açısından Mann Whitney U Testi sonuçları.

	Ölçek	Çocuk	N	U	z	P
Çalışma Grubu	Benlik Saygısı	Var	43	419	-.105	.571
		Yok	37			
	Beden İmajı	Var	43	239	-.201	.366
		Yok	37			
Karşılaştırma Grubu	Benlik Saygısı	Var	36	331	.961	.310
		Yok	42			
	Beden İmajı	Var	36	283	-.892	.431
		Yok	42			

*p<.05

Tablo 4.7. incelendiğinde hem çalışma hem de karşılaştırma grubundaki katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların çocuklarının olup olmaması açısından ortalamalarının karşılaştırıldığı Mann Whitney U Testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlar incelendiğinde ilk olarak çalışma grubundaki katılımcıların Benlik Saygısı Ölçeğinden ($z = -.015$, $p > .05$) ve Beden İmajı Ölçeğinden ($z = -.201$, $p > .05$) aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Aynı şekilde karşılaştırma grubundaki katılımcıların da Benlik Saygısı Ölçeğinden ($z = -.961$, $p > .05$) ve Beden İmajı Ölçeğinden ($z = -.892$, $p > .05$) aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermedikleri görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

5. TARTIŞMA VE YORUM

Yaş değişkeni ile benlik saygısı ve beden imajı düzeylerinin incelendiği çalışmalarda örneklem grubu önem kazanmaktadır. Erişkin bireyler ile gerçekleştirilen çalışmalarda yaşın benlik saygısı ve beden imajı algısı üzerinde etkisi olmadığı görülmektedir. Birey olgunlaştıkça değiştirmesi mümkün olmayan koşulları kabul etmeye ve bu gerçeklik ile yaşamaya başlamaktadır. Pınar (2002) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda yaş ile benlik saygısı ve beden imajı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Öngören (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda da eğitim ve yaş değişkenlerinin beden imajı ile ilişkisi olmadığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmada ise ortaya çıkan sonuç literatür ile paralellik göstermektedir.

Yapılan bu çalışmanın sonucunda katılımcıların benlik saygısı ve beden imajı düzeyleri üzerinde medeni durumun bir etkisi olmadığı görülmüştür. Çalışkan (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda evli hastaların vücut algısı puanlarının, dul hastaların vücut algısı puanlarından yüksek olduğu saptanmıştır (Çalışkan, 2013). Fakat çalışmanın örneklem grubunun %90'ı evli, %4,5'u dul bireylerden oluşmaktadır, bu nedenle ortaya çıkan sonuç dengeli bir dağılımda değişkenlik gösterebilir.

Bu araştırmanın sonucunda karşılaştırma (elektif estetik cerrahi hastası olmayan) grubundaki katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin çalışma (elektif estetik cerrahi hastası olan) grubuna göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Benlik saygısı, bireyin kendisi hakkında sürekliliği olan bir dizi değerlendirici tutumdan oluşur. Benlik saygısının azalması, kişinin kendine olan güvenini kaybetmesine, sosyal ilişkilerinin zedelenmesine neden olabilir. Benlik saygısının düşük olması, kişinin kendi durumunu gerçekçi algılamasını ve değiştirilmesi gereken şeyleri değiştirmek için harekete geçme yeteneğini olumsuz etkiler (Harputlu ve ark., 2007; Erdem ve Taşcı, 2003). Hamurcu (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda beden algısı azaldıkça benlik saygının da azaldığı saptanmıştır (Hamurcu, 2014). Bedenlerinden memnun olmayan bireylerin, benlik

saygıları da düşük olmaktadır. Böyle bir durumda kusur görülen uzuvların bireyin hoşnut olacağı şekilde düzeltilmeye çalışılması doğal olarak bireylerin benlik saygılarının da artmasını sağlayacaktır.

Yılmaz Gören (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada estetik gereksinimleri nedeniyle ameliyat olanların benlik saygısı ve beden imajı puanları, hastalık nedeniyle ameliyat olanlardan daha yüksek bulunmuştur (Yılmaz Gören, 2016).

Vücut şekillendirme ameliyatları içinde en sık yapılan ameliyatlardan olan liposakşın, abdominoplasti veya her ikisinin kombine kullanıldığı lipoabdominoplasti ameliyatları bireylerin memnuniyetini artırarak yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu ameliyatların uygulandığı hastalarla gerçekleştirilen bir çalışmada hastaların %85.8'i özgüvenlerinin, %69.6'sı yaşam kalitelerinin geliştiği belirlenmiştir (Swanson, 2012).

Literatürde yapılan bu çalışmanın sonucunu doğrudan kıyaslayabilecek bir çalışma bulunmamaktadır. Gerçekleştirilmiş olan çalışmalar genel olarak ameliyat öncesi ve sonrasında bireylerin benlik saygısı değişimi üzerine yoğunlaşmaktadır. Yapılan bu çalışmada estetik operasyon geçirmemiş olan bireylerin daha düşük benlik saygısı düzeyine sahip olmalarının ardındaki öznel sebepler bilinmediği için bir bağ kurulamamıştır.

Ayrıca bu araştırmanın sonucunda karşılaştırma (elektif estetik cerrahi hastası olmayan) grubundaki katılımcıların beden imajı ölçeği puanlarının çalışma (elektif estetik cerrahi hastası) grubuna göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Estetik amaçlı ameliyatlarda bireyin hedefi; toplumda kabul edilen ya da bireyin kendi zihninde daha güzel olarak kabul ettiği şekle dönüşmektir. Bu dönüşüm arzusu, gençlik haline geri dönme isteğinden ya da sahip olduğu görünümünden memnun olmamasından kaynaklanabilir. Rekonstrüksiyon kişinin kendine güvenini, vücut imajı algısını, insanlar arası ve sosyal etkileşimini olumlu etkilemektedir (Elçioğlu ve ark., 2001; Kapucu, 2007; Şen ve ark., 2003). İnsan vücudunu etkileyen her türlü fiziksel rahatsızlık bireylerde estetik kaygılara neden olmaktadır. Kişinin kendisi hakkında olumsuz tutumları ve davranışları da beden imajını benlik saygısını olumsuz etkilemektedir.

Ayaz'ın (2008) yaptığı araştırmada plastik ve rekonstrüktif cerrahi kliniğine daha çok beden algıları bozulan bireylerin ve kadınların başvurduğu saptanmıştır.

Hollyman ve ark. (1986) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda estetik ameliyattan önce olumsuz beden imajı ve düşük benlik saygısına sahip kadınların ameliyat sonrasında özgüvenlerinin yükseldiği, kadınlık ve cinsel çekiciliğe bakışlarının da geliştiği saptanmıştır. Soest ve ark. (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışma sonucunda da estetik ameliyat sonrası beden imajında bir gelişme olduğu saptanmıştır.

Literatürde yapılan bu çalışmanın sonucunu doğrudan kıyaslayabilecek bir çalışma bulunmamaktadır. Gerçekleştirilmiş olan çalışmalar genel olarak ameliyat öncesi ve sonrasında bireylerin beden algısı değişimi üzerine yoğunlaşmaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmacılar İçin Öneriler

Bu araştırma sonucunda, estetik cerrahi yaptırmayı düşünen kişilerin psikolojik anlamda desteklenmesinin kendilerini daha iyi hissetmeleri konusunda olumlu etkiye bulunacağı düşünülmektedir.

Elektif estetik cerrahi yaptırmaya karar vermiş kişilerin beden imajı ve benlik saygısı düzeylerine ameliyat öncesi ve sonrasında da bakılmasının ve örneklem sayısının geniş tutularak araştırmanın tekrarlanmasının ve genişletilmesinin daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada elektif estetik cerrahiye karar vermiş kadınlarla ve elektif estetik cerrahiye düşünmeyen kadınlarla çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmaya elektif estetik cerrahi olmuş kişiler katılmamıştır. Elektif estetik cerrahi olmuş kişilerinde çalışmaya katıldığı bir örneklem ile bu kişilerin de benlik saygısı ve beden imajı düzeyleri değerlendirilebilir.

Beden imajı kavramının zaman ve yaşam koşulları ile değişim gösterip göstermediğini anlamak için uygulanan bu ölçekler belirli aralıklarla tekrarlanabilir. Böylece beden imajının zaman içinde değişim gösterip göstermediği belirlenebilir.

Uygulamacılar İçin Öneriler

Bireylerin bedenlerinin her bölümüyle barışık olmalarını sağlayabilmek adına ilkokuldan itibaren kişilere farkındalık seminerleri yapılabilir. Böylece kişilerin bedenlerine olan olumsuz bakış açılarının değiştirilmesi konusunda katkı sağlanabilir.

Estetik cerrahiye karar veren kişilerin değişimin getireceği durumlara alışmasını hızlandırmak adına psikolojik destek sağlanması önerilmektedir.

Elektif estetik cerrahi yaptırmayı düşünen bireylerin gerekçelerinin iyice öğrenilmesi gerektiği ve şikayet ettikleri unsurların hayatlarını ne şekilde etkilediği ve yaşanan zorluklar ile nasıl baş etmeleri gerektiği anlatılmalıdır. Bireysel terapilerin yapılması, bireylerin beden imajlarına iyi bakmalarını sağlayıp, kendilerini kötü hissetmelerini engelleyecektir.

KAYNAKLAR

- Akhlaghi, F., Zadehmohammad, A., Ahmadabadi, Z., Mohammad, G. M. ve Motamedi, H.K. (2015). Effect of cosmetic surgery on self-concept and self-esteem. *International Journal of Emergency Mental Health and Human Resilience*, 17(3): 647-651.
- Arıcak, T. (1999). *Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik saygısının geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arık Tenekeci, E.G. (2008). *Paraplejik hastalarda uğraşı tedavisinin beden imajına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Armutlu, C. (2008). *Sembolik tüketim, benlik imajı uyumu üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bacanlı, H. (2004). *Sosyal İlişkilerde Benlik (Kendini Ayarlama Psikolojisi)*. (2. Baskı). Türkiye: MEB Yayınları, İstanbul.
- Balıkçoğlu, B. (2016). Benlik İmajı Uyumunun Retoriği: Bana Ne Tükettiğini Söyle Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim. *Journal of the Human and Social Science Researches*, 5(3): 540.
- Barlas, G. Ü., Gürkan, A., Işık, I., Karaca, S., Onan, N., Öz, Y. C. ve Sümeli, F. (2014). Estetik cerrahi hastalarında beden imajı, işlevsel olmayan tutumlar ve depresyon. *Türk Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Dergisi*, 22: 108-113.
- Bilgin, R. (2015). Tüketim kültüründe kadın bedeninin cinsel kurgu olarak konumlandırılması ve sunumu. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (36): 309-329.
- Bilik, Ö. (2012, Mayıs) Plastik Cerrahisi Uygulamasında Yaşam Kalitesi. Cerrahi Bakım ve Yaşam Kalitesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı Sempozyum, Manisa.

- Bruno, F. J. (1996). *Psikoloji Tarihine Giriş*. (Çev. G. SEVDİREN). Kıbele Yayınevi, İstanbul; 102.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik* (Çev. İ. D. SARIOĞLU). Kaknüs Yayınları, İstanbul, 77.
- Buturak, S. V., Sarı, E., Oğuztürk, Ö., ve Güneş, A.K. (2016). Estetik cerrahi hastalarında kişilik özellikleri. *Çukurova Medical Journal*, 41(3): 554-558.
- Cevher, F. N. ve Buluş, M. (2007). Benlik kavramı ve benlik saygısı, önemi ve geliştirilmesi. *Akademik Dizayn Dergisi*, 2: 52-64.
- Coşkun, M. N. (2011). *Vücut geliştirme sporu ile ilgilenen erkek yetişkin bireylerde beden algısının yeme davranışı ve besin tüketimi ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara.
- Çalışkan Tekdemir, Ş. (2013). *Bir eğitim ve araştırma hastanesinin obezite polikliniğine başvuran obez bireylerin beden algılarının benlik saygısı üzerine etkisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çeber, M., Yıldız, T., Eren, E., ve Malak, A. (2016). Semptomatik makromastili kadınlarda küçültme mamoplastinin vücut algısı, yaşam kalitesi ve depresyon düzeyleri üzerine etkileri. *International Journal of Basic and Clinical Medicine*, 4(1).
- Demez, G. (2012). Medyada yeni sağlık anlayışları ve kadın bedeninin temsili. *Uluslararası İnsanbilimleri Dergisi*, 9(1): 512-532.
- Değirmenci, T. (2006). *Obez erişkinlerde benlik saygısı, yaşam kalitesi, yeme tutumu, depresyon ve anksiyete*. Uzmanlık Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Denizli.
- Diaz, D. (2012). Minors and cosmetic surgery: An argument for state intervention. *De Paul Journal of Health Care Law*, 14(2): 237.

- Doğan, O. ve Doğan, S. (1992). *Çok Yönlü Beden-Self İlişkileri Ölçeği El Kitabı*. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Sivas.
- Doğan, T. ve Eryılmaz, A. (2013). İki boyutlu benlik saygısı ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1): 107-117.
- Doğan, T., Sapmaz, F. Ve Totan, T. (2011). Beden imgesi baş etme stratejileri ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(2).
- Dull, D., ve West, C. (1991). Accounting for cosmetic surgery: The accomplishment of gender. *Social Problems*, 38(1): 54-70.
- Elçioğlu, Ö., Özkan, N.A. ve Çetin, C. (2001). Etik açıdan plastik ve rekonstrüktif cerrahi. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği*, 9(2): 92-97.
- Erdem, M., Taşçı, N. (2003). Tüberküloz hastalarında benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi*, 51(2): 171-176.
- Ferraro, G. A., Rossano, F., ve D'Andrea, F. (2005). Self-perception and self-esteem of patients seeking cosmetic surgery. *Aesthetic Plastic Surgery*, 29(3): 184-189.
- Gözüylmaz, A. (2011). *Evli ergenlerde beden imgesi ve benlik saygısının gebelik durumuna göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gül, A. (2010). *Benlik düzenleme odakları, otantik ve ilişkisel / özerk benlik ketlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Gündoğan, F. (2006). *Sirozlu hastaların beden imajı ve benlik saygılarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Güner Küçükkaya, P. (2011). Estetik cerrahide ameliyat öncesi psikososyal değerlendirmede hemşirenin rolü. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2): 94-9.

- Haas, C. F, Champion, A. ve Secor, D. (2008). Motivating factors for seeking cosmetic surgery: A synthesis of the literature. *Plast Surg Nurs*; 28: 177-82.
- Hamurcu, P., Öner, C., Telatar, B. ve Yeşilıdağ, Ő. (2014). *Obez bireylerde benlik saygısı ve beden algısının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Harputlu, D. (2005). *Kadın mahkumlarda benlik saygısı ve kendi kendine meme muayenesi ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Harputlu, D., Terzi, C., Eşrefgil, G., Uz, S., Sökmen, S. ve Füzün, M. (2007). Kolostomi ve ileostomili bireylerde benlik saygısı. *Kolon Rektum Hastalıkları Dergisi*, 17: 178-185.
- Hollyman, J. A., Lacey, J. H., Whitfield, P. J. ve Wilson, J. S. P. (1986). Surgery for the psyche: A longitudinal study of women undergoing reduction mammoplasty. *Journal of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery*, 39(2): 222-224.
- Kapucu, R. (2007). Plastik cerrahi ve çalışma alanları. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 1-14.
- Korkmaz, M. (1996). *Yetişkin örneklem için bir benlik saygısı ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Körpe, G. (2017). Plastik rekonstrüktif cerrahi hastalarında benlik saygısı ve hemşirelik yaklaşımı. *Sağlık Akademisi, Kastamonu* 2(3): 223-231.
- Kutlu, M. ve Soğukpınar, B. U. E. (2015). Rehber öğretmenlerin benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Internatioanal Journal of Educational Research*, 6(1): 84-101.
- Oğuz, G. Y. (2005). Bir güzellik miti olarak incelik ve kadınlarla ilgili beden imgesinin televizyonda sunumu. Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, *Akademik Dergisi*, 4(1): 31-37.
- Öngören, B. (2015). Sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (34): 25-45.

- Öngören, B. (2011). *Fizyolojik, Sosyal ve Kültürel Açılardan Sağlıklı Beden İmgesi*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özaltın, G. (2003). Beden imgesi değişimine yaklaşımlar. İstanbul Üniversitesi *Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Hemşirelik Dergisi*, 51(8): 4-14.
- Özkan, İ. (1994). Benlik saygısını etkileyen etmenler. *Düşünen Adam Dergisi*, 7(3): 4-9.
- Papadopoulos, N. A., Kovacs, L., Krammer, S., Herschbach, P., Henrich, G. ve Biemer, G. (2007). Quality of life following aesthetic plastic surgery: A prospective study. *Journal of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery*; 60: 915-21.
- Pehlivan, M. (2015). *Yetişkin bireylerde kendine saygı ve duygu durumunun antropometrik ölçümler ve beslenme durumu ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pınar R. (2002). Obezlerde depresyon, benlik saygısı ve beden imajı: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6(1): 30-41.
- Polat, A. (2007). *Düzce ilindeki hemodiyaliz hastalarının beden imajı ve benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- Rosenberg, M. (1976). Beyond self-esteem, some neglected aspects of the self-concept. Paper presented at annual meeting of the American Sociological Association, New York.
- Rosenberg, M. (1989). Self concept research, a historical overview. *Social Forces*, 68(1): 34-44.
- Sarwer, D. B. ve Crerand, C. E. (2004). Body image and cosmetic medical treatments. *Body Image*, 1(1): 99-111.
- Sarwer, D. B., Wadden, T. A, Foster, G. D. (1998). Assesment of body image dissatisfaction of obese women: specificity, severity, and clinical significance. *J Consult and Clin Psych*; 66: 651-4.

- Sarwer, D. B., Wadden, T. A., Pertschuk M. J., Whitaker L. A. (2002). An investigation of changes in body image following cosmetic surgery. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 109: 363-9.
- Sertöz Ö. Ö., Mete H. E., Noyan A., Alper M. ve Kapkaç M. (2004). Meme kanserinde ameliyat tipinin beden algısı, cinsel işlevler, benlik saygısı ve eş uyumuna etkileri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(4): 264-275.
- Slevec, J. ve Tiggemann, M. (2010). Attitudes toward cosmetic surgery in middle aged women, body image, aging anxiety and the media. *Psychology of Women Quarterly*, 34(1): 65–74.
- Soest, T., Kvale, I. L., Roald, H. E., ve Skolleborg, K. C. (2009). The effects of cosmetic surgery on body image, self-esteem, and psychological problems. *Journal of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery*, 62(10): 1238-1244.
- Swami, V., Premuzic, T., Bridges, S. ve Furnham, A. (2009). Acceptance of cosmetic surgery, personality and individual difference predictors. *Body Image*, 6(1): 7–13.
- Swanson E. (2012). Prospective outcome study of 360 patients treated with liposuction, lipoabdominoplasty, and abdominoplasty. *Plastic And Reconstructive Surgery*, 965-978.
- Şen, Z., Ersoy, A., Serel, S., Emiroğlu, M., Gültan, S. ve Soykan, A. (2003). Plastik ve rekonstrüktif cerrahi girişimlerinin psikiyatrik yönleri. *Türk P.R.C Dergisi*, 11(2).
- Taşkaya, M. (2009). Kitle iletişim araçlarında kadın bedeninin nesneleştirilmesi, ürün ve marka fetişizminde cinsellik kullanımı. *Toplum Bilim Dergisi*, 121-132.
- Tezcan, B. (2009). *Obez bireylerde benlik saygısı, beden algısı ve travmatik geçmiş yaşantılar*. Uzmanlık Tezi, Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Tözün, M. (2010). Benlik saygısı. *Actual Medicine*, 52-57.

- Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2010). *Asrın Vebası Narsisizm İletti*. (Çev. Ö. KORKMAZ). Kaknüs Yayınları, İstanbul, 203-222.
- Üre, Ö. (2007). *Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme ve stresle başa çıkma stillerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Valente, S. M. (2009). Visual disfigurement and depression. *Plastic Surgical Nursing*, 29(1): 10-16.
- Yılmaz Gören, Ş. (2016). Plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarında ameliyat öncesi ve sonrası dönemde beden imajı ve benlik saygısının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(2): 61-73.
- Yılmaz, Ş. (2009). *Plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarında preop ve postop dönemde beden imajı ve benlik saygısının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Yörükoğlu, A. (2007). *Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar*. (13. Baskı). Yayın Yeri: Özgür Yayınları, İstanbul.
- Wallace, A. R. ve Wolf, A. (2012) *Çağdaş Sosyoloji Kuramları: Klasik Geleneğin Genişletilmesi*. (Çev. L. ELBURUZ, M. R. Ayas). Doğubatı Yayınları, Ankara, (3): 508.

İnternet Kaynakları

Edlin, G. ve Golanty, E. (2016). Health and Wellness. Jones and Bartlett Learning, Burlington, MA, (12): 440. Erişim tarihi: 23.05.2018.

<https://www.books.google.com.tr/books>

Stedman's Medical Dictionary for the Health Professions and Nursing,(2005). Elective Surgery, (5): 458. Erişim tarihi: 23.05.2018.

<https://www.books.google.com.tr/books>

EKLER

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Aşağıda kişisel bilgilerinizi öğrenebilmek için bir bilgi formu hazırlanmıştır. Size uygun olan cevabı işaretleyiniz veya yazınız. Soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. Bu bilgi formunda vereceğiniz yanıtlar bilimsel bir amaç için kullanılacak olup başka hiç kimse ile hiçbir yerde paylaşılmayacaktır.

Lütfen her maddeyi dikkatlice okuyup, en uygun cevabı veriniz. Lütfen boş soru bırakmayınız.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Büşra Sarı Ertek

busrasariertek@gmail.com

1- Cinsiyet :

a) Kadın

2- Yaş :

c) 18-25

d) 25-35

e) 35-45

f) 45-60

3- Medeni Durum :

a) Bekar

b) Evli

c) Dul

d) Boşanmış

e) Diğer

4- Eğitim Durumu :

a) Sadece okur-yazar

b) İlk- Ortaokul

c) Lise

d) Üniversite

e) Yüksek Lisans

5- Mesleğiniz :

6- Aylık Gelir Düzeyi :

a) 1400-3000

b) 3000-5000

c) 5000 ve üstü

7- Çocuğunuz var mı?

a) Evet (ise kaç çocuğunuz var?.....)

b) Hayır

8- Kronik bir hastalığınız var mı ?

a) Evet (açıklayınız.....)

b) Hayır

9- Daha önce herhangi bir estetik operasyon yaptırdınız mı ?

a) Evet (açıklayınız.....)

b) Hayır

10- Herhangi bir estetik operasyon yaptırmak ister misiniz?

a) Evet (açıklayınız.....)

b) Hayır

ÇOK YÖNLÜ BEDEN-BENLİK/ÖZ İLİŞKİ ÖLÇEĞİ

Aşağıda bireylerin duygu, düşünce ve davranışları ile ilgili çeşitli anlatımlar verilmiştir. Lütfen her anlatımı dikkatle okuyarak size en uygun seçeneği, ilgili harfin altındaki boşluğa (X) biçiminde işaretleyerek belirtiniz.

- A) Kesinlikle katılmıyorum. B) Çoğunlukla katılmıyorum. C) Kararsızım
D) Çoğunlukla katılıyorum E) Tamamen katılıyorum

	A	B	C	D	E
1. Dışarı çıkmadan önce görünüşüme daima dikkat ederim.					
2. Kendimi en iyi gösterecek giysileri almaya dikkat ederim.					
3. Fiziksel sağlık testlerinin çoğundan geçerim.					
4.Üst düzeyde fiziksel güce sahip olmak benim için önemlidir.					
5. Bedenim cinsel yönden çekicidir.					
6. Sağlığımı kontrol altında tutuyorum.					
7. Fiziksel sağlığımı etkileyen etkenler hakkında çok şey biliyorum.					
8. Bilinçli olarak sağlıklı bir yaşam tarzı geliştirdim.					
9. Diğer insanların gördükleri halimden hoşnutum.					
10. Fırsat buldukça aynada görünüşümü kontrol ederim.					
11. Fiziksel yönden dayanıklı bir kişiyim.					
12. Sportif yarışmalara katılmak benim için önemli değildir.					
13. Fiziksel yönden iyilik halimi korumak için özel çaba harcamıyorum.					
14. Sağlık durumum beklenmedik iniş çıkışlar göstermektedir.					
15. Sağlıklı olmak yaşamımdaki en önemli şeylerden biridir.					
16. Sağlığımı bozabilecek herhangi bir şeyi yapmam.					
17. Birçok kişi benim iyi görüdüğüm düşüncesindedir.					
18. Her zaman iyi görünmek benim için önemlidir.					
19. Fiziksel becerileri kolayca öğrenirim.					

	A	B	C	D	E
20. Fiziksel gücümü artıracak şeyler yaparım.					
21. Nadiren hastalanırım.					
22. Kendim için sık sık sağlıkla ilgili kitap ve dergiler okurum.					
23. Giysisiz (elbisesiz) görünüşümü beğeniyorum.					
24. Görünüşüm uygun olmadığında tedirgin olurum.					
25. Genellikle nasıl görüldüğüme dikkat etmeden elime ne geçerse giyerim.					
26. Bedensel spor ve oyunlarda yetersizim.					
27. Atletik (sportif) becerilerim üzerinde pek düşünmem.					
28. Fiziksel dayanıklılığımı geliştirmeye çalışırım.					
29. Bedenimin bir günden bir güne nasıl olacağını hiç bilemiyorum.					
30. Hasta olduğumda hastalık belirtilerine fazla dikkat etmem.					
31. Dengeli ve besleyici bir diyet almaya özel çaba harcamam.					
32. Giydiklerimin üzerime uymasından hoşlanırım.					
33. İnsanların görünüşümle ilgili düşüncelerine aldırım.					
34. Saçlarımın güzel görünmesi için özel çaba harcarım.					
35. Fizik yapımı beğenmiyorum.					
36. Fiziksel yönden aktif (hareketli) olmaya çalışırım.					
37. Sıklıkla hastalıklara karşı dayanıksız olduğumu düşünürüm.					
38. Herhangi bir hastalık belirtisi ortaya çıktığında bedenimle yakından ilgilenirim.					
39. Grip veya soğuk algınlığına yakalandığımda bu durumu önemsemem ve normal yaşamımı sürdürürüm.					
40. Fiziksel yönden çekici değilim.					
41. Nasıl görüldüğümü hiç düşünmem.					
42. Fiziksel görünüşümü daima iyileştirmeye çalışırım.					
43. Fiziksel görünüşüm uyumludur.					
44. Fiziksel sağlıkla ilgili çok şey biliyorum.					

	A	B	C	D	E
45. Yıl boyunca düzenli spor yaparım.					
46. Fiziksel yönden sağlıklı bir kişiyim.					
47. Fiziksel sağlığımdaki en küçük değişiklikleri bile fark ederim.					
48. Kendimde bir hastalığın ilk belirtileri ortaya çıktığında tıbbi yönden yardım isterim.					
49. Yüzümden hoşnutum (yüz şekli, görünüşü, cilt).					
50. Saçımdan hoşnutum (rengi, sıklığı, yapısı).					
51. Alt gövdemden hoşnutum (kalçalar, bacak, uyluk).					
52. Orta gövdemden hoşnutum (mide, bel).					
53. Üst gövdemden hoşnutum (göğüsler, omuz, kollar).					
54. Kas yapısından hoşnutum (tonusu).					
55. Ağırlığımdan hoşnutum (kilo).					
56. Boyumdan hoşnutum.					
57. Tüm görünüşümden hoşnutum.					

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ

D – 1

MADDE 1

1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
2. Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
3. Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 2

4. Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar birşeyler yapabilirim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
5. Kendimde gurur duyacak fazla birşey bulamıyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 3

6. Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 4

7. Genel olarak kendimden memnunum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 5

8. Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

MADDE 6

9. Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ
10. Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.
a. ÇOK DOĞRU b. DOĞRU c. YANLIŞ d. ÇOK YANLIŞ

SAYI : 2017/695
KONU : Anket uygulaması izni hk.

27.10.2017

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yazı İşleri Müdürlüğü' ne

İlgi : 03.10.2017 tarih ve E.221 sayılı yazınız.

İlgi sayılı yazınız gereği Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Büşra SARI' nın “**Elektif Estetik Cerrahi Kadın Hastalarının Preoperatif Dönemdeki Benlik Saygısı ve Beden İmajı Düzeylerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı tez çalışmasının yapılabilmesine dair Üniversitenizin talep yazısı incelenmiş olup, çalışmanın Hastanemizin ilgili biriminde hizmeti aksatmayacak şekilde yürütülmesi, çalışmaya katılımların gönüllülük esasına göre yapılması, kişisel verilere ve özel hayata yönelik mevzuata aykırı sorular ihtiva etmemesi kaydıyla söz konusu tez çalışmasının hastanemizde yapılabilmesi Başhekimliğimiz tarafından uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Uz. Dr. Mahmut ÖZTEN
Mesul Müdür

ÖZEL İMC HASTANESİ
YAŞAM ÖZEL SAĞLIK
HİZMETLERİ TİC. ve SAN. A.Ş.
İstiklal Caddesi 106. Cd. No: 98 MERSİN
Tel: 0324 238 00 95 (Pbx) Fax: 238 00 99
Uray V.B. 800 002 8761

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı,adı : Sarı Ertek, Büşra
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi (gün/ay/yıl) : 05/03/1990
Doğum Yeri : Mersin
Medeni hali : Evli
Adresi : 50. Yıl Mah. 20. Cad. Olivia Park 3 Sitesi B blok Kat:4
No:7 Yenişehir/MERSİN
Telefon : 05380421462
E-Posta : busrasariertek@gmail.com

Eğitim Derecesi yılı	Eğitim Birimi	Mezuniyet
Yüksek lisans	Toros Üniversitesi- Psikoloji	2018
Lisans	Yakın Doğu Üniversitesi- Psikoloji	2014
Lise	Ted Mersin Koleji	2008

İş Deneyimi

Yıl	Çalıştığı Yer
2014	Özel İmc Hastanesi

Yabancı Dili

İngilizce

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNTİHAL PROGRAMI RAPORU

PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 24 /05./2018

Elektif estetik cerrahi kadın hastalarının preoperative dönemdeki benlik saygısı ve beden imajı düzeylerinin değerlendirilmesi.

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın;

a) Giriş,

b) Ana bölümler ve

c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam ...65.... sayfalık kısmına ilişkin, 24/05/2018 tarihinde enstitü tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % .25.... 'dir.

Uygulanan filtrelemeler: (Hangi filtreleme uygulandı ise ilgili kutucuk işaretlenmelidir.)

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç
- 3- Benzer kelime sayısı 10 adet

yapıldığında en fazla %10,

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar dahil
- 3- Benzer kelime sayısı 10 adet

yapıldığında en fazla %30'u geçmemelidir.

Tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Yukarıda belirtilen başlıkta danışmanımla birlikte tamamlamış olduğum tezimin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir. Tezimin, tez yazım kurallarına uygun olarak ve intihal olmaksızın hazırladığımı taahhüt eder; intihal olması durumunda tez çalışmamın başarısız sayılacağını ve mezuniyetimin iptalini kabul ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

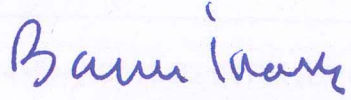
Öğrencinin Adı Soyadı : Büşra SARI ERTEK

İmzası : Tarih: 24/05./2018

Yukarıda kişisel ve tez bilgileri verilen öğrencimin belirtilen başlıkta birlikte tamamlamış olduğumuz tez çalışması Turnitin intihal yazılım programında kontrol edilmiş ve etik bir ihlale rastlanmamıştır. İntihal yazılım programının rapor çıktısı ektedir. Ayrıca tezin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı

İmzası : : Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ Tarih: 24/05./2018

Ek: İntihal yazılım programının rapor çıktısı (...3...sayfa)

Elektif Estetik Cerrahi Kadın Hastalarının Prooperatif Dönemdeki Benlik Saygısı ve Beden İmajı Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Yazar Büşra Sari Ertek

Gönderim Tarihi: 24-May-2018 02:04PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 968055892

Dosya adı: B_RA_SARI_ERTEK-TEZ-word-24.05.2018.docx (239.42K)

Kelime sayısı: 12788

Karakter sayısı: 87568

Elektif Estetik Cerrahi Kadın Hastalarının Prooperatif Dönemdeki Benlik Saygısı ve Beden İmajı Düzeylerinin Değerlendirilmesi

ORIJINALLIK RAPORU

%**25**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**26**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**3**

YAYINLAR

%**10**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

angora.baskent.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**5**

2

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**3**

3

dergipark.ulakbim.gov.tr

İnternet Kaynağı

%**3**

4

acikerisim.istanbulbilim.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%**2**

5

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

%**2**

6

www.forumaski.com

İnternet Kaynağı

%**2**

7

dspace.baskent.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%**1**

8

www.turkplastsurg.org

İnternet Kaynağı

%**1**

9	www.bayar.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
10	www.angelfire.com İnternet Kaynağı	%1
11	www.jasstudies.com İnternet Kaynağı	%1
12	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
13	openaccess.toros.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
14	mersin.mitosweb.com İnternet Kaynağı	%1
15	Submitted to Haliç Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
16	Submitted to Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1

Alıntılarını çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

< %1

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde